

GRUNDLOVEN 1915

TEKSTER

DA DEMOKRATIET BLEV TIL I DANMARK

Den 5. juni 1849 gik Danmark fra enevælde til demokrati.

Enevælde vil sige, at der er en konge, der regerer over landet. Når Danmarks Frederik d. 7. gik med til at skrive under på Danmarks første grundlov, var det ikke, fordi han syntes, det var danskernes tur til at bestemme over sig selv, men snarere fordi han blev presset til det. Den franske revolution i slutningen af 1700-tallet havde givet folk idéer om medbestemmelse, og det var med al tydelighed blevet klart, at det var med livet på spil, at de kongelige satte sig imod de nye strømninger.

Danskernes nye rettigheder

Frederik d. 7. forstod, at hvis han ville

blive ved med at være konge, blev han nødt til at afgive noget af magten til sine undersåtter. I 1848 udnævnte han derfor en ny regering, og denne blev sat til at udarbejde Danmarks grundlov, der blev underskrevet i juni det næste år.

Grundloven fra 1849 gav folket nogle nye rettigheder, som man aldrig før havde haft. For eksempel var det ikke længere muligt at fængsle folk, med mindre de faktisk havde begået en forbrydelse. Desuden skulle danskerne fra nu af have ytringsfrihed, hvilket vil sige, at de måtte sige eller skrive lige, hvad de havde lyst til, også selvom det, de havde lyst til, var at kritisere kongen. Før denne lov blev indført, kunne man blive arresteret for majestætsfornærmelse, hvis man kom til at udtrykke sig for kritisk.

Folketinget og Landstinget

Fra nu af var det ikke kun kongen, der havde magt til at bestemme landets love, men "Rigsdagen", som det danske parlament blev kaldt. Rigsdagen bestod af to forsamlinger. Den ene hed Landstinget, og den anden hed Folketinget. Folketinget var for de politikere, der var blevet stemt på af folket, mens Landstinget kun var for rige folk og folk, som kongen havde udvalgt.

Det demokrati, der blev stiftet i 1849, var meget begrænset. Det var nemlig ikke alle, der fik lov til at stemme. For at få lov til at stemme skulle man være mand, over 30 år gammel, eje sin egen bolig og man måtte ikke have fået fattigunderstøttelse.

For at få lov til at blive politiker i Folketinget, skulle man være mand og over 25 år gammel. For at stille op til Landstinget, der kun var for de fineste og rigeste danskere, skulle man desuden være rig og over 40 år gammel. De 1000 rigeste mænd i Danmark fik desuden to stemmer hver. 12 af Landstingets medlemmer fik kongen lov til at udpege, og disse tolv fik lov at blive siddende i Landstinget resten af deres liv, uden at folket nogensinde havde stemt på dem. Så politik var altså mest for rige, privilegerede mænd.

Grundloven 1915

I anden halvdel af 1800-tallet var det partiet Højre, der havde været dominerende. Men efterhånden som der kom mere og mere pres på fra den store del af befolkningen, der ikke havde lov til at stemme, blev højres magt svækket. Nye partier dukkede op: Først Venstre, der mest repræsenterede storbønderne. Derefter kom udbrydergruppen Det Radikale Venstre, og Socialdemokratiet, der begynte talte de svage samfundsgruppers sag. I 1914 brød 1. verdenskrig ud. Mens hele

Europa sloges, forsøgte danskerne at holde lav profil. I de sidste årtier var der mange, der havde kæmpet for at få indført grundlovsændringer. F.eks. var der en hel del, der syntes, at kvinderne burde have stemmeret. Mens krigen rasede, var man villig til at være imødekommende og indgå kompromiser, så det blev besluttet, at man ville imødekomme ønsket om en grundlovsændring.

Den 5. juni 1915 besluttede man endelig, at kvinder og tjenestefolk nu også skulle have stemmeret. Valgretsaldern blev desuden sænket til 25 år, både for mænd og kvinder.

De resterende 3 f'er fik dog stadig ikke stemmeret, og indtil 1921 måtte tjenestefolk stadig finde sig i at blive slået af den, de var ansat hos - det havde ansætter nemlig ret til.

De fem f'er

Det kun var 15% af hele Danmarks befolkning, der fik stemmeret i 1849. Man udtrykte det sådan, at det var de fem f'er, der ikke fik stemmeret:

- **Fruentimmere** (dvs. kvinder)
- **Folkehold** (dvs. tjenestefolk)
- **Forbrydere**
- **Fjølser** (psykisk syge)
- **Fattige**

Grundloven af 5. juni 1953

I løbet af 1930'erne og 40'erne begyndte folk igen at stille spørgsmålstegn ved grundloven. Den største motivation for igen at ændre på den var, at der stod i den, at Danmark skulle regeres af en konge. Men Frederik d. 9. havde kun døtre. Danskerne syntes, at den ældste af døtrene, Margrethe, burde have lov til at blive dronning af landet. Derfor indførte man kvindelig tronfølgerret. (dog kun hvis der ikke var blevet født sønner).

Da man nu alligevel var i gang med at ændre grundloven, sørgede man også for, at Landstinget blev afskaffet, og valgretsaldern blev sænket til 21 år. Først i 1978 blev den sænket til de nuværende 18 år.

I dag er det kun personer, der er frataget deres retlige handleevne, hvilket vil sige, at man er så syg, at man ikke selv kan tage beslutninger, der ikke må stemme. Desuden kan personer, der er under 18 år gamle, heller ikke stemme.

DE FEM F'er

Fruentimmere – kvinder

Da Danmark fik indført demokrati i 1849, var det kun mændene, der fik stemmeret. Halvdelen af landets befolkning, nemlig kvinderne, havde stadig ikke lov til at stemme.

I 1886 foreslog Frederik Bajer, fra partiet Venstre, at kvinderne kunne få lov til at stemme til kommunevalg - og så rullede snebolden. Samtidig med at kvinderne organiserede sig i foreninger, blev både Venstre og Socialdemokratiet ved med at bringe spørgsmålet om kvinders valgret op, og det var kun, fordi partiet Højre sad solidt på magten i slutningen af 1800-tallet, at det aldrig kom vi-

dere.

Den vigtigste grund til, at Højre ikke mente, at kvinder burde have stemmeret, var, at deres politiske holdning allerede var repræsenteret gennem deres mand. Eftersom det jo var manden, der bestemte, ville det næsten være som at give ham to stemmer. Derudover var der også nogle, der mente, at kvinder bare ikke egnede sig til at tænke politisk. Kvinder var gode til at tage sig af børn og passe hjemmet, men det med at skulle sætte sig ind i politik, det magtede de ikke.

I 1908 lykkedes det endelig kvinderne at få lov til at stemme ved kommunevalget. De kunne nu også selv stille op som politikere, og ved kommunalvalget i marts 1909 blev 127 kvinder valgt ind. De havde dermed bevist, at de godt kunne tænke politisk, og fundamentet til også at få stemmeret ved folketingsvalget var lagt.

I begyndelsen af 1900-tallet gik de fleste gifte kvinder hjemme med børnene og tog sig af husholdningen. De havde ikke noget arbejde uden for hjemmet, og de havde ikke deres egne penge. Det var manden, som skulle forsørge familien.

Selvom industrialiseringen havde ramt Danmark og der nu fandtes industri og offentlig service, var landet stadig mest af alt et landbrugssamfund. Den typiske gifte kvinde var altså en bondekone. Ugifte kvinder var som regel tjenestepiger. Derudover var der nogle få kvinder, der arbejdede som kontorpiger eller i butik, eller de lavede rengørings- eller syarbejde. I de tilfælde, hvor kvinderne havde et job, der svarede til en mands, fik de som regel mindre i løn.

Når en kvinde giftede sig, mistede hun retten til at bestemme over sine penge. Også selvom det var hende, der bragte flest

penge ind i ægteskabet.

Følgehold - tjenestefolk

Tjenestefolk blev også kaldt tyende eller folkehold.

Når piger eller drenge var fyldt 14 år, var det almindeligt, at de blev sendt ud at tjene. Drengene var tjenestedrenge, og hjælpedrenge, og når de blev ældre, blev de forfremmet til karle, fodermestre, eller ligefrem kuske, tjenere eller hushovmestre. Pigerne arbejdede som tjenestepiger på en gård, eller som barnepiger, kokkepiger, enepiger eller husjomfruer i de fine hjem.

Tjenestefolk blev nogle gange betalt med penge, eller med mad og husly. Som regel boede de hos deres arbejdsgiver og stod til rådighed for arbejdsgiveren 24 timer i døgnet. Ellers kunne man blive straffet med bøde eller fængsel.

Som tjenestefolk blev man anset for at være en del af det hushold, som man arbejdede for. Det var husbonden, hvilket sædvanligvis ville sige familiens ældste mand, der var overhoved, og som bestemte alt.

Tjenestefolks ret og pligter stod beskrevet i Tyendeloven, der gjalt i 1800-tallet og helt op til 1921. Her stod der bl.a., at husbonden havde ret til at straffe sine tjenestefolk fysisk. Det var altså helt i orden at give sine ansatte tæsk.

Alle tjenestefolk skulle være udstyret med en skudsmålsbog. I skudsmålsbogen stod der oplysninger om ens fødsel, forældre og skolegang. Bogen blev også brugt til, at husbonden kunne skrive anbefalinger - og indtil 1867 også negative ting. Mange tjenestefolk følte, at en negativ bedømmelse var som et brændemærke for livet, for det var forbudt at miste sin skudsmålsbog, og skete dette, risikerede man at komme i fængsel. Det var meget svært at få arbejde, hvis man havde fået en negativ bedømmelse, for skudsmålsbogen skulle vises, hvis man søgte om ansættelse.

Tjenestefolkene fik først stemmeret i 1915. Retten til at slå sine ansatte fortsatte helt til 1921, hvor man med Medhjælperloven af 6. maj 1921 endelig fjernede den og også afskaffede skudsmålsbøgerne.

De fattige

Med Grundloven fra 1849 blev det bestemt, at alle danskere, der ikke selv var i stand til at tjene nok penge til at få mad at spise og et sted at bo, skulle have hjælp fra det offentlige. Dette lyder umiddelbart som en god ting, men modtog man fattighjælp, betød det også, at man mistede en masse rettigheder. Desuden var man stemplet for livet og blev set ned på. To eksempler på rettigheder, som man mistede, var retten til at gifte sig og retten til at stemme.

I midten af 1800-tallet var den mest almindelige måde at blive fattig på, at man blev syg og dermed var ude af stand til at arbejde og tjene penge. Men det kunne også være, at man var født ind i en fattig familie.

Mange af de fattige landarbejdere tog ind til byen for at søge arbejde på de nye fabrikker. Men lønnen som arbejder var dårlig og rakte sjældent til at dække udgifterne til mad, bolig, tøj og varme om vinteren. Selv hvis konen og børnene også hjalp til, var det kun lige, at man kunne få pengene til at slå til. Hvis der opstod uforudsete udgifter som f.eks., hvis man blev syg og havde brug for lægehjælp, slog det fuldstændig benene væk under familien.

I sådant et tilfælde prøvede de fleste folk at låne penge af andre familiemedlemmer. Det var kun, hvis man var helt desperat, at man gik til fattigvæsenet.

Hvordan fattigvæsenet fungerede, var forskelligt fra by til by. I København delte man folk op i dem, der kun skulle have midlertidig hjælp, og dem, der skulle have varig hjælp. Eksempler på folk, der skulle have varig hjælp, kunne være forældreløse børn, gamle eller alkoholikere. Børnene blev sendt ud at tjene i en plejefamilie. Her kunne de få lidt penge fra staten, indtil de var 6 år, og derefter skulle de arbejde gratis for plejefamilien for mad og husly, indtil de blev voksne. I løbet af sidste halvdel af 1800-tallet begyndte man at sende børnene på børnehjem i stedet.

De syge, alkoholikerne og de gamle, blev sendt på Det Almindelige Hospital, hvor de levede under usle forhold.

Hvis man var i stand til at arbejde, forsøgte Fattigvæsenet at finde arbejde til en. Hvis der ikke var noget arbejde at finde, blev man anbragt på et arbejdshus eller en fattiggård. Man blev kun betalt lige akkurat nok til, at man kunne holde sig i live.

De fleste danskere var så bange for at blive sendt på fattiggården, at de var villige til at gøre næsten hvad som helst for at undgå det. Også at stjæle.

Fra begyndelsen af 1890'erne holdt man så småt op med at se ned på fattige, og der blev indført love, der gav dem støtte til lægehjælp, jordemoder og begravelse. Man indførte også, at folk over 60 år, der aldrig havde modtaget fattighjælp, kunne få hjælp uden at miste deres stemmeret.

Forbrydere

I 1866 fik danskerne en ny straffelov, hvor man stort set gik væk fra at bruge fysisk afstraffelse, bortset fra overfor børn og unge, som man mente havde godt af at blive slået. Man gik i stedet over til at bruge isolation til at "opdrage" fangerne.

I dag ved man, at isolationsfængslet kan resultere i angst, psykoser og depression - den straffede bliver simpelthen syg af at være så meget alene. Men helt indtil 1920'erne kunne man i Danmark finde på at isolationsfængsle folk i op til flere år, hvor fangerne boede helt alene i en fængselscelle.

Fangerne blev delt i to grupper: Dem, der skulle på forbedringsanstalt og dem, der blev sendt på tugthus. Forbedringsanstalterne var for førstegangsforbrydere og småkriminelle, mens de mere forhærdede forbrydere, der for eksempel havde været på forbedringsanstalt flere gange, blev sendt til tugthuset. Skulle man på forbedringsanstalt kunne man som regel regne med at få mellem 8 måneder og 6 år, mens tugthusfanger skulle regne med at få fra 2 - 16 år.

Som udgangspunkt skulle man holdes helt isoleret, når man var fængslet. For det meste befandt man sig alene i sin celle, og måtte kun komme ud, når man skulle i kirke, i skole, vaskes eller gå en tur. For at fangerne ikke skulle kunne genkende hinanden, bar de masker, når de var uden for cellen. Når de var i skole eller i kirke, blev de placeret i specielt indrettede båse, hvor de ikke kunne se hinanden. Indtil 1860'erne var det både børn og voksne, der blev behandlet på denne måde.

En yderligere straf var, at man kunne blive sat "på vand og brød". Dette betød, at man ikke fik almindelig mad under sin fængsling, men kun vand og brød, hvilket resulterede i, at man blev fejlernæret.

Den ultimative straf var naturligvis dødsstraf. Dødsstraffen blev afskaffet i 1930 i Danmark.

Langt den mest almindelige grund til, at folk blev kriminelle, var fattigdom. Folk var sultne og desperate og kæmpede for at overleve i en tid, hvor man så ned på fattige mennesker i stedet for at hjælpe dem. Mere end to tredjedele af de fanger, der sad i Horsens Tugthus mellem 1861 og 1916, sad der på grund af tyveri.

I kvindefængslet på Christianshavn sad en del kvinder fængslet for barnemord eller det, der kaldtes "fødsel i dølgsmål", hvilket ville sige, at man havde født sit barn uden at få hjælp af en jordemoder. Dette var som oftest noget, der skete for ugifte kvinder, der blev gravide, for man havde jo ikke mulighed for abort. Hvis man ikke havde råd til at forsørge et barn, kunne det være, at man prøvede at skaffe sig af med det på andre måder (f.eks. sende det på børnehjem, eller efterlade det et sted, hvor man håbede det ville blive fundet), men dette var ulovligt.

Man kunne også blive arresteret for at tigge eller for at være arbejdsløs. Hvis man var arbejdsløs, lå man det offentlige til byrde og kunne blive dømt til strafarbejde.

Fjolser - de psykisk syge

Det første danske hospital for sindssyge blev grundlagt ved Århus i 1852. Men man vidste ikke ret meget om sindssyge dengang - eller hvorfor nogle folk blev det.

Nogle af de grunde, man gættede på, kunne f.eks. være dårlig mave eller feber. Andre grunde kunne være en dårlig barndom, at man havde læst for mange bøger, at en person, man holdt af, var død eller at man var ulykkeligt forelsket.

De patienter, der blev indlagt på sindssygehospitalerne, blev der ofte i mange år og af og til hele deres liv. Her levede de under forfærdelige vilkår, og det skete ikke sjældent, at de indlagte prøvede at flygte. Indtil 1900-tallet brugte man bl.a. lange tvangsbade, spændetrøjer, og man gav de syge opium for at bedøve dem, så de var lettere at have med at gøre.

Et andet af de midler, man brugte til at behandle dem, var isolation. I dag ved man, at det er yderst skadeligt for det menneskelige sind, men dengang troede man, at det hjalp.

I begyndelsen af 1900-tallet brugte man ofte sengeleje. De psykisk syge mennesker måtte ikke stå ud af sengen, og hvis de forsøgte på det, spændte man dem fast. På den måde var de lettere at have styr på, og man kunne have flere på afdelingerne.

Mange af de ting, der var problematiske ved datidens sindssygehospitaler, havde at gøre med, at der var alt for mange mennesker på alt for lidt plads. Men et andet væsentligt problem var manglen på uddannet plejepersonale. Personalet på hospitalerne kom for det meste fra omkringliggende landsbyer, og selvom det egentlig var meningen, at de syge skulle behandles godt, forløb det i praksis ofte helt anderledes. De syge fik en ydmygende behandling og blev nærmest behandlet som dyr. Et eksempel fra 1914 går på, at to opsynskarle tog en patient, der skulle vaskes, puttede ham i et rustent kar med koldt vand og skrubbete ham med en gadekost.

Sindssygehospitalerne kunne næsten sammenlignes med fængsler. De blev bygget på isolerede steder og mindede om uindtagelige borge. Dørene var låste, for at de syge ikke skulle prøve at flygte. De indlagte havde ikke selv noget at skulle have sagt om, hvor længe de skulle blive. Det var lægerne, der bestemte over deres skæbne.

Fra år 1900 begyndte man så småt at ansætte sygeplejersker til at pleje de syge, og det gjorde tilværelsen på sindssygehospitalerne noget mindre brutal.

GRUNDLOVEN 1915

ROLLER · PARTIER

Mini-biografi:

I modsætning til mange af partiet Højres politikere, var Emil Piper ikke godsejer, men ejede en stor gård. I 1898 blev han valgt ind i Folketinget, og i 1906 blev han valgt til Landstinget. I 1908 blev han formand for Højres landstingsgruppe og Højres repræsentantskab. I 1915 var han Højres finansordfører.

EMIL PIPER, HØJRE

Beskrivelse af dit parti:

I begyndelsen havde Danmark ikke rigtigt politiske partier, men i løbet af 1800-tallet begyndte man at organisere sig i klubber, og i 1870'erne opstod de to første partier, Højre og Venstre.

Højre bestod først og fremmest af rige og adelige mennesker. I partiets storhedstid, fra 1865-1901, var næsten alle de regeringsledere, der sad på magten, godsejere.

I løbet af de sidste årtier af 1800-tallet var der kommet et stigende pres, for at kongens magt skulle begrænses, og i 1901 blev det besluttet, at kongen ikke længere skulle have lov at udnævne en regering, der havde et flertal i Folketinget imod sig. Det var et hårdt slag for Højre, da de fleste af deres politikere var udnævnt af kongen, og de havde ikke gode chancer for at blive valgt af folket. Højre gik fra at være Danmarks førende parti, til at være et lille, svagt parti, der kun kunne overleve ved at gå på kompromis. Da deres mest populære politiker, Estrup, døde i 1913, havde de næsten intet at skulle have sagt.

Værdier:

Egentlig er I slet ikke glade for at skulle give valgret til hverken kvinder eller tyende, men I ved, at slaget er ved at være tabt. I kan gå med til valgret for kvinder, og at man vil kunne vælges ind i Folketinget, hvis man er over 25 år. Men I synes, det er vigtigt, at der stadig skal være politikere, der ikke er valgt af folket, men af kongen (det vil sige, sådan nogle som jer selv). I håber nemlig, at I på lang sigt vil kunne sætte en stopper for, at for mange nye love kan komme igennem. Det har I gjort før og det er f.eks. på grund af jer, at det er lykkedes at blokere for kvinders valgret indtil nu.

Jeres holdninger:

I er tilhængere af privilegeret valgret, hvilket vil sige, at man skal eje sin egen bolig, man skal have en hvis alder og man skal være mand for at få lov at stemme. I mener, at det kræver uddannelse og indsigt at forstå politik, så det nytter ikke, at alle og enhver må stemme. En god alder at få valgret ville være 35 år. I er imod kvinders valgret af følgende grunde:

1. Kvinder er uegnede til politisk arbejde pga. deres kvindelige måde at tænke på. Til gengæld er de gode til at tage sig af andre mennesker, og det er jo rigtig godt i forhold til deres opgaver som hustru og mor.
  2. Kvinder er allerede repræsenteret via deres ægtemand.
  3. Det er ikke i samfundets interesse at stille spørgsmålstejn ved den traditionelle kønsarbejdsdeling. Hvis kvinder begynder at have noget at sige politisk, hvem skal så blive hjemme og passe på børnene?
- I synes, det er vigtigt, at arbejdsgivere har fuld bestemmelse over deres ansatte og gode muligheder for at straffe dem, hvis de ikke gør deres arbejde ordentligt. Dette gælder også fysisk afstraffelse, for der er jo nogen, der ikke forstår andet. De fleste af dem, der stemmer på jer, er enten godsejere eller arbejdsgivere, så det er vigtigt, at I får repræsenteret deres sag.
  - I synes, at der bør bruges flere penge på militæret.
  - De rige bør betale mindre i skat end andre, da det er dem, der i forvejen skaber mest arbejde og har mest ansvar.

Mini- biografi:

Christian M. Rottbøll var godsejer og fra 1894-1920 medlem af Landstinget. Han ejede Børglum Kloster i Nordjylland, og her var han født og opvokset. Rottbøll var en af de mere moderate højrefolk.

CHRISTIAN M. ROTTBØLL, HØJRE

Beskrivelse af dit parti:

I begyndelsen havde Danmark ikke rigtigt politiske partier, men i løbet af 1800-tallet begyndte man at organisere sig i klubber, og i 1870'erne opstod de to første partier, Højre og Venstre.

Højre bestod først og fremmest af rige og adelige mennesker. I partiets storhedstid, fra 1865-1901, var næsten alle de regeringsledere, der sad på magten, godsejere.

I løbet af de sidste årtier af 1800-tallet var der kommet et stigende pres, for at kongens magt skulle begrænses, og i 1901 blev det besluttet, at kongen ikke længere skulle have lov at udnævne en regering, der havde et flertal i Folketinget imod sig. Det var et hårdt slag for Højre, da de fleste af deres politikere var udnævnt af kongen, og de havde ikke gode chancer for at blive valgt af folket. Højre gik fra at være Danmarks førende parti, til at være et lille, svagt parti, der kun kunne overleve ved at gå på kompromis. Da deres mest populære politiker, Estrup, døde i 1913, havde de næsten intet at skulle have sagt.

Værdier:

Egentlig er I slet ikke glade for at skulle give valgret til hverken kvinder eller tyende, men I ved, at slaget er ved at være tabt. I kan gå med til valgret for kvinder, og at man vil kunne vælges ind i Folketinget, hvis man er over 25 år. Men I synes, det er vigtigt, at der stadig skal være politikere, der ikke er valgt af folket, men af kongen (det vil sige, sådan nogle som jer selv). I håber nemlig, at I på lang sigt vil kunne sætte en stopper for, at for mange nye love kan komme igennem. Det har I gjort før og det er f.eks. på grund af jer, at det er lykkedes at blokere for kvinders valgret indtil nu.

Jeres holdninger:

I er tilhængere af privilegeret valgret, hvilket vil sige, at man skal eje sin egen bolig, man skal have en hvis alder og man skal være mand for at få lov at stemme. I mener, at det kræver uddannelse og indsigt at forstå politik, så det nytter ikke, at alle og enhver må stemme. En god alder at få valgret ville være 35 år. I er imod kvinders valgret af følgende grunde:

1. Kvinder er uegnede til politisk arbejde pga. deres kvindelige måde at tænke på. Til gengæld er de gode til at tage sig af andre mennesker, og det er jo rigtig godt i forhold til deres opgaver som hustru og mor.
  2. Kvinder er allerede repræsenteret via deres ægtemand.
  3. Det er ikke i samfundets interesse at stille spørgsmålstejn ved den traditionelle kønsarbejdsdeling. Hvis kvinder begynder at have noget at sige politisk, hvem skal så blive hjemme og passe på børnene?
- I synes, det er vigtigt, at arbejdsgivere har fuld bestemmelse over deres ansatte og gode muligheder for at straffe dem, hvis de ikke gør deres arbejde ordentligt. Dette gælder også fysisk afstraffelse, for der er jo nogen, der ikke forstår andet. De fleste af dem, der stemmer på jer, er enten godsejere eller arbejdsgivere, så det er vigtigt, at I får repræsenteret deres sag.
  - I synes, at der bør bruges flere penge på militæret.
  - De rige bør betale mindre i skat end andre, da det er dem, der i forvejen skaber mest arbejde og har mest ansvar.

Mini- biografi:

Ellinger var professor i fysik og medlem af folketinget fra 1898-1901 og 1903-1918. Han var bror til Nina Bang (socialdemokratisk politiker og Danmarks første kvindelige minister), men delte bestemt ikke hendes socialistiske holdninger.

H.O.G. ELLINGER, HØJRE

Beskrivelse af dit parti:

I begyndelsen havde Danmark ikke rigtigt politiske partier, men i løbet af 1800-tallet begyndte man at organisere sig i klubber, og i 1870'erne opstod de to første partier, Højre og Venstre.

Højre bestod først og fremmest af rige og adelige mennesker. I partiets storhedstid, fra 1865-1901, var næsten alle de regeringsledere, der sad på magten, godsejere.

I løbet af de sidste årtier af 1800-tallet var der kommet et stigende pres, for at kongens magt skulle begrænses, og i 1901 blev det besluttet, at kongen ikke længere skulle have lov at udnævne en regering, der havde et flertal i Folketinget imod sig. Det var et hårdt slag for Højre, da de fleste af deres politikere var udnævnt af kongen, og de havde ikke gode chancer for at blive valgt af folket. Højre gik fra at være Danmarks førende parti, til at være et lille, svagt parti, der kun kunne overleve ved at gå på kompromis. Da deres mest populære politiker, Estrup, døde i 1913, havde de næsten intet at skulle have sagt.

Værdier:

Egentlig er I slet ikke glade for at skulle give valgret til hverken kvinder eller tyende, men I ved, at slaget er ved at være tabt. I kan gå med til valgret for kvinder, og at man vil kunne vælges ind i Folketinget, hvis man er over 25 år. Men I synes, det er vigtigt, at der stadig skal være politikere, der ikke er valgt af folket, men af kongen (det vil sige, sådan nogle som jer selv). I håber nemlig, at I på lang sigt vil kunne sætte en stopper for, at for mange nye love kan komme igennem. Det har I gjort før og det er f.eks. på grund af jer, at det er lykkedes at blokere for kvinders valgret indtil nu.

Jeres holdninger:

I er tilhængere af privilegeret valgret, hvilket vil sige, at man skal eje sin egen bolig, man skal have en hvis alder og man skal være mand for at få lov at stemme. I mener, at det kræver uddannelse og indsigt at forstå politik, så det nytter ikke, at alle og enhver må stemme. En god alder at få valgret ville være 35 år. I er imod kvinders valgret af følgende grunde:

1. Kvinder er uegnede til politisk arbejde pga. deres kvindelige måde at tænke på. Til gengæld er de gode til at tage sig af andre mennesker, og det er jo rigtig godt i forhold til deres opgaver som hustru og mor.
  2. Kvinder er allerede repræsenteret via deres ægtemand.
  3. Det er ikke i samfundets interesse at stille spørgsmålstejn ved den traditionelle kønsarbejdsdeling. Hvis kvinder begynder at have noget at sige politisk, hvem skal så blive hjemme og passe på børnene?
- I synes, det er vigtigt, at arbejdsgivere har fuld bestemmelse over deres ansatte og gode muligheder for at straffe dem, hvis de ikke gør deres arbejde ordentligt. Dette gælder også fysisk afstraffelse, for der er jo nogen, der ikke forstår andet. De fleste af dem, der stemmer på jer, er enten godsejere eller arbejdsgivere, så det er vigtigt, at I får repræsenteret deres sag.
  - I synes, at der bør bruges flere penge på militæret.
  - De rige bør betale mindre i skat end andre, da det er dem, der i forvejen skaber mest arbejde og har mest ansvar.

Mini- biografi:

Falbe-Hansen var juraprofessor og nationaløkonom. Han var folketingsmedlem i 1880'erne og sad i Landstinget fra 1909-1918.

V.A. FALBE-HANSEN, HØJRE

Beskrivelse af dit parti:

I begyndelsen havde Danmark ikke rigtigt politiske partier, men i løbet af 1800-tallet begyndte man at organisere sig i klubber, og i 1870'erne opstod de to første partier, Højre og Venstre.

Højre bestod først og fremmest af rige og adelige mennesker. I partiets storhedstid, fra 1865-1901, var næsten alle de regeringsledere, der sad på magten, godsejere.

I løbet af de sidste årtier af 1800-tallet var der kommet et stigende pres, for at kongens magt skulle begrænses, og i 1901 blev det besluttet, at kongen ikke længere skulle have lov at udnævne en regering, der havde et flertal i Folketinget imod sig. Det var et hårdt slag for Højre, da de fleste af deres politikere var udnævnt af kongen, og de havde ikke gode chancer for at blive valgt af folket. Højre gik fra at være Danmarks førende parti, til at være et lille, svagt parti, der kun kunne overleve ved at gå på kompromis. Da deres mest populære politiker, Estrup, døde i 1913, havde de næsten intet at skulle have sagt.

Værdier:

Egentlig er I slet ikke glade for at skulle give valgret til hverken kvinder eller tyende, men I ved, at slaget er ved at være tabt. I kan gå med til valgret for kvinder, og at man vil kunne vælges ind i Folketinget, hvis man er over 25 år. Men I synes, det er vigtigt, at der stadig skal være politikere, der ikke er valgt af folket, men af kongen (det vil sige, sådan nogle som jer selv). I håber nemlig, at I på lang sigt vil kunne sætte en stopper for, at for mange nye love kan komme igennem. Det har I gjort før og det er f.eks. på grund af jer, at det er lykkedes at blokere for kvinders valgret indtil nu.

Jeres holdninger:

I er tilhængere af privilegeret valgret, hvilket vil sige, at man skal eje sin egen bolig, man skal have en hvis alder og man skal være mand for at få lov at stemme. I mener, at det kræver uddannelse og indsigt at forstå politik, så det nytter ikke, at alle og enhver må stemme. En god alder at få valgret ville være 35 år. I er imod kvinders valgret af følgende grunde:

1. Kvinder er uegnede til politisk arbejde pga. deres kvindelige måde at tænke på. Til gengæld er de gode til at tage sig af andre mennesker, og det er jo rigtig godt i forhold til deres opgaver som hustru og mor.
  2. Kvinder er allerede repræsenteret via deres ægtemand.
  3. Det er ikke i samfundets interesse at stille spørgsmålstejn ved den traditionelle kønsarbejdsdeling. Hvis kvinder begynder at have noget at sige politisk, hvem skal så blive hjemme og passe på børnene?
- I synes, det er vigtigt, at arbejdsgivere har fuld bestemmelse over deres ansatte og gode muligheder for at straffe dem, hvis de ikke gør deres arbejde ordentligt. Dette gælder også fysisk afstraffelse, for der er jo nogen, der ikke forstår andet. De fleste af dem, der stemmer på jer, er enten godsejere eller arbejdsgivere, så det er vigtigt, at I får repræsenteret deres sag.
  - I synes, at der bør bruges flere penge på militæret.
  - De rige bør betale mindre i skat end andre, da det er dem, der i forvejen skaber mest arbejde og har mest ansvar.

Mini- biografi:

Fraenkkel var søn af en musiklærer. Han var skribent og skrev om økonomi- og social-politiske emner.

Fra 1906-09 og 1913-32 var han medlem af Folketinget. Rent politisk var han en enspænder, der ikke altid havde samme holdninger som resten af sit parti.

ARNOLD FRAENKEL, HØJRE

Beskrivelse af dit parti:

I begyndelsen havde Danmark ikke rigtigt politiske partier, men i løbet af 1800-tallet begyndte man at organisere sig i klubber, og i 1870'erne opstod de to første partier, Højre og Venstre.

Højre bestod først og fremmest af rige og adelige mennesker. I partiets storhedstid, fra 1865-1901, var næsten alle de regeringsledere, der sad på magten, godsejere.

I løbet af de sidste årtier af 1800-tallet var der kommet et stigende pres, for at kongens magt skulle begrænses, og i 1901 blev det besluttet, at kongen ikke længere skulle have lov at udnævne en regering, der havde et flertal i Folketinget imod sig. Det var et hårdt slag for Højre, da de fleste af deres politikere var udnævnt af kongen, og de havde ikke gode chancer for at blive valgt af folket. Højre gik fra at være Danmarks førende parti, til at være et lille, svagt parti, der kun kunne overleve ved at gå på kompromis. Da deres mest populære politiker, Estrup, døde i 1913, havde de næsten intet at skulle have sagt.

Værdier:

Egentlig er I slet ikke glade for at skulle give valgret til hverken kvinder eller tyende, men I ved, at slaget er ved at være tabt. I kan gå med til valgret for kvinder, og at man vil kunne vælges ind i Folketinget, hvis man er over 25 år. Men I synes, det er vigtigt, at der stadig skal være politikere, der ikke er valgt af folket, men af kongen (det vil sige, sådan nogle som jer selv). I håber nemlig, at I på lang sigt vil kunne sætte en stopper for, at for mange nye love kan komme igennem. Det har I gjort før og det er f.eks. på grund af jer, at det er lykkedes at blokere for kvinders valgret indtil nu.

Jeres holdninger:

I er tilhængere af privilegeret valgret, hvilket vil sige, at man skal eje sin egen bolig, man skal have en hvis alder og man skal være mand for at få lov at stemme. I mener, at det kræver uddannelse og indsigt at forstå politik, så det nytter ikke, at alle og enhver må stemme. En god alder at få valgret ville være 35 år. I er imod kvinders valgret af følgende grunde:

1. Kvinder er uegnede til politisk arbejde pga. deres kvindelige måde at tænke på. Til gengæld er de gode til at tage sig af andre mennesker, og det er jo rigtig godt i forhold til deres opgaver som hustru og mor.
  2. Kvinder er allerede repræsenteret via deres ægtemand.
  3. Det er ikke i samfundets interesse at stille spørgsmålstejn ved den traditionelle kønsarbejdsdeling. Hvis kvinder begynder at have noget at sige politisk, hvem skal så blive hjemme og passe på børnene?
- I synes, det er vigtigt, at arbejdsgivere har fuld bestemmelse over deres ansatte og gode muligheder for at straffe dem, hvis de ikke gør deres arbejde ordentligt. Dette gælder også fysisk afstraffelse, for der er jo nogen, der ikke forstår andet. De fleste af dem, der stemmer på jer, er enten godsejere eller arbejdsgivere, så det er vigtigt, at I får repræsenteret deres sag.
  - I synes, at der bør bruges flere penge på militæret.
  - De rige bør betale mindre i skat end andre, da det er dem, der i forvejen skaber mest arbejde og har mest ansvar.

Mini- biografi:

Knudsen var søn af en etatsråd, og godsejer. Han var folketingsmedlem for Højre fra 1906-1913. Han var glad for kultur og uddannet inden for litteratur. Selvom han var godsejer og højremand, havde han sympati for socialisterne og følte sig lidt splittet, fordi han egentlig ikke kunne gå ind for, at kun rige og adelige skulle kunne vælges til Landstinget, hvilket ellers var Højres linje.

JOHAN KNUDSEN, HØJRE

Beskrivelse af dit parti:

I begyndelsen havde Danmark ikke rigtigt politiske partier, men i løbet af 1800-tallet begyndte man at organisere sig i klubber, og i 1870'erne opstod de to første partier, Højre og Venstre.

Højre bestod først og fremmest af rige og adelige mennesker. I partiets storhedstid, fra 1865-1901, var næsten alle de regeringsledere, der sad på magten, godsejere.

I løbet af de sidste årtier af 1800-tallet var der kommet et stigende pres, for at kongens magt skulle begrænses, og i 1901 blev det besluttet, at kongen ikke længere skulle have lov at udnævne en regering, der havde et flertal i Folketinget imod sig. Det var et hårdt slag for Højre, da de fleste af deres politikere var udnævnt af kongen, og de havde ikke gode chancer for at blive valgt af folket. Højre gik fra at være Danmarks førende parti, til at være et lille, svagt parti, der kun kunne overleve ved at gå på kompromis. Da deres mest populære politiker, Estrup, døde i 1913, havde de næsten intet at skulle have sagt.

Værdier:

Egentlig er I slet ikke glade for at skulle give valgret til hverken kvinder eller tyende, men I ved, at slaget er ved at være tabt. I kan gå med til valgret for kvinder, og at man vil kunne vælges ind i Folketinget, hvis man er over 25 år. Men I synes, det er vigtigt, at der stadig skal være politikere, der ikke er valgt af folket, men af kongen (det vil sige, sådan nogle som jer selv). I håber nemlig, at I på lang sigt vil kunne sætte en stopper for, at for mange nye love kan komme igennem. Det har I gjort før og det er f.eks. på grund af jer, at det er lykkedes at blokere for kvinders valgret indtil nu.

Jeres holdninger:

I er tilhængere af privilegeret valgret, hvilket vil sige, at man skal eje sin egen bolig, man skal have en hvis alder og man skal være mand for at få lov at stemme. I mener, at det kræver uddannelse og indsigt at forstå politik, så det nytter ikke, at alle og enhver må stemme. En god alder at få valgret ville være 35 år. I er imod kvinders valgret af følgende grunde:

1. Kvinder er uegnede til politisk arbejde pga. deres kvindelige måde at tænke på. Til gengæld er de gode til at tage sig af andre mennesker, og det er jo rigtig godt i forhold til deres opgaver som hustru og mor.
  2. Kvinder er allerede repræsenteret via deres ægtemand.
  3. Det er ikke i samfundets interesse at stille spørgsmålstejn ved den traditionelle kønsarbejdsdeling. Hvis kvinder begynder at have noget at sige politisk, hvem skal så blive hjemme og passe på børnene?
- I synes, det er vigtigt, at arbejdsgivere har fuld bestemmelse over deres ansatte og gode muligheder for at straffe dem, hvis de ikke gør deres arbejde ordentligt. Dette gælder også fysisk afstraffelse, for der er jo nogen, der ikke forstår andet. De fleste af dem, der stemmer på jer, er enten godsejere eller arbejdsgivere, så det er vigtigt, at I får repræsenteret deres sag.
  - I synes, at der bør bruges flere penge på militæret.
  - De rige bør betale mindre i skat end andre, da det er dem, der i forvejen skaber mest arbejde og har mest ansvar.

Mini- biografi:

Parkov var søn af en restauratør og oberst i hæren. I 1906-1913 var han medlem af Folketinget. Han var en meget populær politiker, som også nød stor respekt fra sine modstandere.

HANS PETER PARKOV, HØJRE

Beskrivelse af dit parti:

I begyndelsen havde Danmark ikke rigtigt politiske partier, men i løbet af 1800-tallet begyndte man at organisere sig i klubber, og i 1870'erne opstod de to første partier, Højre og Venstre.

Højre bestod først og fremmest af rige og adelige mennesker. I partiets storhedstid, fra 1865-1901, var næsten alle de regeringsledere, der sad på magten, godsejere.

I løbet af de sidste årtier af 1800-tallet var der kommet et stigende pres, for at kongens magt skulle begrænses, og i 1901 blev det besluttet, at kongen ikke længere skulle have lov at udnævne en regering, der havde et flertal i Folketinget imod sig. Det var et hårdt slag for Højre, da de fleste af deres politikere var udnævnt af kongen, og de havde ikke gode chancer for at blive valgt af folket. Højre gik fra at være Danmarks førende parti, til at være et lille, svagt parti, der kun kunne overleve ved at gå på kompromis. Da deres mest populære politiker, Estrup, døde i 1913, havde de næsten intet at skulle have sagt.

Værdier:

Egentlig er I slet ikke glade for at skulle give valgret til hverken kvinder eller tyende, men I ved, at slaget er ved at være tabt. I kan gå med til valgret for kvinder, og at man vil kunne vælges ind i Folketinget, hvis man er over 25 år. Men I synes, det er vigtigt, at der stadig skal være politikere, der ikke er valgt af folket, men af kongen (det vil sige, sådan nogle som jer selv). I håber nemlig, at I på lang sigt vil kunne sætte en stopper for, at for mange nye love kan komme igennem. Det har I gjort før og det er f.eks. på grund af jer, at det er lykkedes at blokere for kvinders valgret indtil nu.

Jeres holdninger:

I er tilhængere af privilegeret valgret, hvilket vil sige, at man skal eje sin egen bolig, man skal have en hvis alder og man skal være mand for at få lov at stemme. I mener, at det kræver uddannelse og indsigt at forstå politik, så det nytter ikke, at alle og enhver må stemme. En god alder at få valgret ville være 35 år. I er imod kvinders valgret af følgende grunde:

1. Kvinder er uegnede til politisk arbejde pga. deres kvindelige måde at tænke på. Til gengæld er de gode til at tage sig af andre mennesker, og det er jo rigtig godt i forhold til deres opgaver som hustru og mor.
  2. Kvinder er allerede repræsenteret via deres ægtemand.
  3. Det er ikke i samfundets interesse at stille spørgsmålstejn ved den traditionelle kønsarbejdsdeling. Hvis kvinder begynder at have noget at sige politisk, hvem skal så blive hjemme og passe på børnene?
- I synes, det er vigtigt, at arbejdsgivere har fuld bestemmelse over deres ansatte og gode muligheder for at straffe dem, hvis de ikke gør deres arbejde ordentligt. Dette gælder også fysisk afstraffelse, for der er jo nogen, der ikke forstår andet. De fleste af dem, der stemmer på jer, er enten godsejere eller arbejdsgivere, så det er vigtigt, at I får repræsenteret deres sag.
  - I synes, at der bør bruges flere penge på militæret.
  - De rige bør betale mindre i skat end andre, da det er dem, der i forvejen skaber mest arbejde og har mest ansvar.

Mini- biografi:

Schovelin var søn af en landskabsmaler. Han var uddannet national-økonom og desuden forfatter. Han sad i Folketinget fra 1910-1918. På lang sigt ønskede Schovelin sig at blive medlem af Landstinget (det vil sige, at være en af kongens udvalgte).

JULIUS SCHOVELIN, HØJRE

Beskrivelse af dit parti:

I begyndelsen havde Danmark ikke rigtigt politiske partier, men i løbet af 1800-tallet begyndte man at organisere sig i klubber, og i 1870'erne opstod de to første partier, Højre og Venstre.

Højre bestod først og fremmest af rige og adelige mennesker. I partiets storhedstid, fra 1865-1901, var næsten alle de regeringsledere, der sad på magten, godsejere.

I løbet af de sidste årtier af 1800-tallet var der kommet et stigende pres, for at kongens magt skulle begrænses, og i 1901 blev det besluttet, at kongen ikke længere skulle have lov at udnævne en regering, der havde et flertal i Folketinget imod sig. Det var et hårdt slag for Højre, da de fleste af deres politikere var udnævnt af kongen, og de havde ikke gode chancer for at blive valgt af folket. Højre gik fra at være Danmarks førende parti, til at være et lille, svagt parti, der kun kunne overleve ved at gå på kompromis. Da deres mest populære politiker, Estrup, døde i 1913, havde de næsten intet at skulle have sagt.

Værdier:

Egentlig er I slet ikke glade for at skulle give valgret til hverken kvinder eller tyende, men I ved, at slaget er ved at være tabt. I kan gå med til valgret for kvinder, og at man vil kunne vælges ind i Folketinget, hvis man er over 25 år. Men I synes, det er vigtigt, at der stadig skal være politikere, der ikke er valgt af folket, men af kongen (det vil sige, sådan nogle som jer selv). I håber nemlig, at I på lang sigt vil kunne sætte en stopper for, at for mange nye love kan komme igennem. Det har I gjort før og det er f.eks. på grund af jer, at det er lykkedes at blokere for kvinders valgret indtil nu.

Jeres holdninger:

I er tilhængere af privilegeret valgret, hvilket vil sige, at man skal eje sin egen bolig, man skal have en hvis alder og man skal være mand for at få lov at stemme. I mener, at det kræver uddannelse og indsigt at forstå politik, så det nytter ikke, at alle og enhver må stemme. En god alder at få valgret ville være 35 år. I er imod kvinders valgret af følgende grunde:

1. Kvinder er uegnede til politisk arbejde pga. deres kvindelige måde at tænke på. Til gengæld er de gode til at tage sig af andre mennesker, og det er jo rigtig godt i forhold til deres opgaver som hustru og mor.
  2. Kvinder er allerede repræsenteret via deres ægtemand.
  3. Det er ikke i samfundets interesse at stille spørgsmålstejn ved den traditionelle kønsarbejdsdeling. Hvis kvinder begynder at have noget at sige politisk, hvem skal så blive hjemme og passe på børnene?
- I synes, det er vigtigt, at arbejdsgivere har fuld bestemmelse over deres ansatte og gode muligheder for at straffe dem, hvis de ikke gør deres arbejde ordentligt. Dette gælder også fysisk afstraffelse, for der er jo nogen, der ikke forstår andet. De fleste af dem, der stemmer på jer, er enten godsejere eller arbejdsgivere, så det er vigtigt, at I får repræsenteret deres sag.
  - I synes, at der bør bruges flere penge på militæret.
  - De rige bør betale mindre i skat end andre, da det er dem, der i forvejen skaber mest arbejde og har mest ansvar.

Mini- biografi:

Christensen var uddannet lærer, men steg i graderne inden for Venstre og slog for alvor igennem politisk, da han blev minister i den første venstre-regering i 1901. Her var han den egentlige regeringsleder, selvom han egentlig 'kun' var 'kulturminister'. Han blev regeringsleder fra 1905-1908 men måtte gå af pga. en skandalesag, da justitsminister P.A. Alberti blev dømt for bedrageri. Christensen var tæt på at blive trukket med ned, da han havde ladet staten give Alberti et lån. Han klarede lige akkurat frisag, men kunne ikke længere regne med nogensinde at blive statsminister. Hans tilnavn var dog stadig "Venstres stærke mand"

I.C. CHRISTENSEN, VENSTRE

Beskrivelse af dit parti:

Venstre blev stiftet i 1870. I begyndelsen var der mange forskellige grupperinger inden for partiet, der ville i hver sin retning. Hvad man dog godt kunne blive enige om var, at man talte landbrugets og landbobefolkningens sag, og at man i øvrigt var tilhængere af liberalisme. (det vil sige den opfattelse, at det mest er op til den enkelte at klare sig, og at samfundet ikke skal blande sig alt for meget).

Fra 1872 fik Venstre flertal i Folketinget, og det var kun, fordi kongen holdt sin beskyttende hånd over Højre, at Venstre ikke fik lov at regere. Derfor blev det en mærkesag for Venstre, at man ville have kongens magt begrænset. Dette skete endelig i 1901, hvor man fik indført en lov om, at kongen ikke længere kunne indsætte en regering, der havde et flertal i folketinget imod sig. Fra da af blev Venstre med det samme statsministerparti og dannede regering alene indtil 1913, hvor de blev tvunget til at gå af på grund af en skandalesag om en minister, der havde stjålet af statskassen.

Værdier:

I er i bund og grund et landmandsparti, der varetager landbefolkningens interesser. Det er ikke sådan, at I er ligeglade med arbejderne i byen, men det er ikke der, jeres fokus ligger. I tror på det gamle ordsprog: "Enhver er sin egen lykkes smed".

I tror på uafhængighed og selvstyre. I synes, at folket skal have magten - og folket er i jeres øjne bønderne. Jeres bagland er de store andelsforeninger: Et landbrugsfællesskab af bønder, der arbejder sammen og deler overskuddet.

Jeres holdninger:

- I vil gerne bevare Landstinget, men så skal det være, fordi at storbønderne får lov at sidde i det, og ikke kun godsejere og adelsfolk.
- I vil gerne arbejde sammen med Højre.
- Danmark må gerne have lidt militær, men det må ikke tage overhånd.
- I bryder jer ikke om socialisterne.
- I er enige om, at 25 år vil være en god valgretsalders.
- I er parate til at give kvinderne valgret, men det er ikke noget, der er meget vigtigt for jer.
- I synes det er vigtigt, at de, der er handlekraftige og stærke, skal være bedre stillet i samfundet end dem, der er svage. Det er "den stærkes ret".

Mini- biografi:

Neergaard var uddannet historiker og uddannede sig desuden også inden for økonomi og statskundskab. Han blev valgt til Folketinget for Venstre i 1887.

Neergaard var moderat og samarbejdede gerne med periodens Højre-regeringer. Han var finansminister i I.C. Christensens regering, og blev selv regeringsleder, efter at I.C. Christensen måtte gå af i 1908. Fra 1910-13 var han finansminister.

NIELS T. NEERGAARD, VENSTRE

Beskrivelse af dit parti:

Venstre blev stiftet i 1870. I begyndelsen var der mange forskellige grupperinger inden for partiet, der ville i hver sin retning. Hvad man dog godt kunne blive enige om var, at man talte landbrugets og landbobefolkningens sag, og at man i øvrigt var tilhængere af liberalisme. (det vil sige den opfattelse, at det mest er op til den enkelte at klare sig, og at samfundet ikke skal blande sig alt for meget).

Fra 1872 fik Venstre flertal i Folketinget, og det var kun, fordi kongen holdt sin beskyttende hånd over Højre, at Venstre ikke fik lov at regere. Derfor blev det en mærkesag for Venstre, at man ville have kongens magt begrænset. Dette skete endelig i 1901, hvor man fik indført en lov om, at kongen ikke længere kunne indsætte en regering, der havde et flertal i folketinget imod sig. Fra da af blev Venstre med det samme statsministerparti og dannede regering alene indtil 1913, hvor de blev tvunget til at gå af på grund af en skandalesag om en minister, der havde stjålet af statskassen.

Værdier:

I er i bund og grund et landmandsparti, der varetager landbefolkningens interesser. Det er ikke sådan, at I er ligeglade med arbejderne i byen, men det er ikke der, jeres fokus ligger. I tror på det gamle ordsprog: "Enhver er sin egen lykkes smed".

I tror på uafhængighed og selvstyre. I synes, at folket skal have magten - og folket er i jeres øjne bønderne. Jeres bagland er de store andelsforeninger: Et landbrugsfællesskab af bønder, der arbejder sammen og deler overskuddet.

Jeres holdninger:

- I vil gerne bevare Landstinget, men så skal det være, fordi at storbønderne får lov at sidde i det, og ikke kun godsejere og adelsfolk.
- I vil gerne arbejde sammen med Højre.
- Danmark må gerne have lidt militær, men det må ikke tage overhånd.
- I bryder jer ikke om socialisterne.
- I er enige om, at 25 år vil være en god valgretsalders.
- I er parate til at give kvinderne valgret, men det er ikke noget, der er meget vigtigt for jer.
- I synes det er vigtigt, at de, der er handlekraftige og stærke, skal være bedre stillet i samfundet end dem, der er svage. Det er "den stærkes ret".

Mini- biografi:

Berntsen blev født i et gårdmandshjem og var på den måde en typisk venstrepolitiker. Han var desuden en stor fortaler for højskoler. Fra 1910-1913 var han statsminister og forsvarsminister, indtil han måtte afgive magten til Zahles regering.

KLAUS BERNTSEN, VENSTRE

Beskrivelse af dit parti:

Venstre blev stiftet i 1870. I begyndelsen var der mange forskellige grupperinger inden for partiet, der ville i hver sin retning. Hvad man dog godt kunne blive enige om var, at man talte landbrugets og landbobefolkningens sag, og at man i øvrigt var tilhængere af liberalisme. (det vil sige den opfattelse, at det mest er op til den enkelte at klare sig, og at samfundet ikke skal blande sig alt for meget).

Fra 1872 fik Venstre flertal i Folketinget, og det var kun, fordi kongen holdt sin beskyttende hånd over Højre, at Venstre ikke fik lov at regere. Derfor blev det en mærkesag for Venstre, at man ville have kongens magt begrænset. Dette skete endelig i 1901, hvor man fik indført en lov om, at kongen ikke længere kunne indsætte en regering, der havde et flertal i folketinget imod sig. Fra da af blev Venstre med det samme statsministerparti og dannede regering alene indtil 1913, hvor de blev tvunget til at gå af på grund af en skandalesag om en minister, der havde stjålet af statskassen.

Værdier:

I er i bund og grund et landmandsparti, der varetager landbefolkningens interesser. Det er ikke sådan, at I er ligeglade med arbejderne i byen, men det er ikke der, jeres fokus ligger. I tror på det gamle ordsprog: "Enhver er sin egen lykkes smed".

I tror på uafhængighed og selvstyre. I synes, at folket skal have magten - og folket er i jeres øjne bønderne. Jeres bagland er de store andelsforeninger: Et landbrugsfællesskab af bønder, der arbejder sammen og deler overskuddet.

Jeres holdninger:

- I vil gerne bevare Landstinget, men så skal det være, fordi at storbønderne får lov at sidde i det, og ikke kun godsejere og adelsfolk.
- I vil gerne arbejde sammen med Højre.
- Danmark må gerne have lidt militær, men det må ikke tage overhånd.
- I bryder jer ikke om socialisterne.
- I er enige om, at 25 år vil være en god valgretsalders.
- I er parate til at give kvinderne valgret, men det er ikke noget, der er meget vigtigt for jer.
- I synes det er vigtigt, at de, der er handlekraftige og stærke, skal være bedre stillet i samfundet end dem, der er svage. Det er "den stærkes ret".

Mini- biografi:

Ahlefeldt-Laurvig var greve og godsejer og havde desuden en kandidatgrad i økonomi. På den måde ville han have passet fint ind hos partiet Højre, men mens han arbejdede som diplomat i London, blev han optaget af landbrug og landbrugseksport. Han gik ind for demokrati, og med sine holdninger var han en ægte venstremand..

WILLIAM AHLEFELDT-LAURVIG, VENSTRE

Beskrivelse af dit parti:

Venstre blev stiftet i 1870. I begyndelsen var der mange forskellige grupperinger inden for partiet, der ville i hver sin retning. Hvad man dog godt kunne blive enige om var, at man talte landbrugets og landbobefolkningens sag, og at man i øvrigt var tilhængere af liberalisme. (det vil sige den opfattelse, at det mest er op til den enkelte at klare sig, og at samfundet ikke skal blande sig alt for meget).

Fra 1872 fik Venstre flertal i Folketinget, og det var kun, fordi kongen holdt sin beskyttende hånd over Højre, at Venstre ikke fik lov at regere. Derfor blev det en mærkesag for Venstre, at man ville have kongens magt begrænset. Dette skete endelig i 1901, hvor man fik indført en lov om, at kongen ikke længere kunne indsætte en regering, der havde et flertal i folketinget imod sig. Fra da af blev Venstre med det samme statsministerparti og dannede regering alene indtil 1913, hvor de blev tvunget til at gå af på grund af en skandalesag om en minister, der havde stjålet af statskassen.

Værdier:

I er i bund og grund et landmandsparti, der varetager landbefolkningens interesser. Det er ikke sådan, at I er ligeglade med arbejderne i byen, men det er ikke der, jeres fokus ligger. I tror på det gamle ordsprog: "Enhver er sin egen lykkes smed".

I tror på uafhængighed og selvstyre. I synes, at folket skal have magten - og folket er i jeres øjne bønderne. Jeres bagland er de store andelsforeninger: Et landbrugsfællesskab af bønder, der arbejder sammen og deler overskuddet.

Jeres holdninger:

- I vil gerne bevare Landstinget, men så skal det være, fordi at storbønderne får lov at sidde i det, og ikke kun godsejere og adelsfolk.
- I vil gerne arbejde sammen med Højre.
- Danmark må gerne have lidt militær, men det må ikke tage overhånd.
- I bryder jer ikke om socialisterne.
- I er enige om, at 25 år vil være en god valgretsalders.
- I er parate til at give kvinderne valgret, men det er ikke noget, der er meget vigtigt for jer.
- I synes det er vigtigt, at de, der er handlekraftige og stærke, skal være bedre stillet i samfundet end dem, der er svage. Det er "den stærkes ret".

Mini- biografi:

Gårdejersøn, bankdirektør, tidligere minister for offentlige arbejder fra 1905-09 og indenrigsminister fra 1910-13.

JENS JENSEN-SØNDERUP, VENSTRE

Beskrivelse af dit parti:

Venstre blev stiftet i 1870. I begyndelsen var der mange forskellige grupperinger inden for partiet, der ville i hver sin retning. Hvad man dog godt kunne blive enige om var, at man talte landbrugets og landbobefolkningens sag, og at man i øvrigt var tilhængere af liberalisme. (det vil sige den opfattelse, at det mest er op til den enkelte at klare sig, og at samfundet ikke skal blande sig alt for meget).

Fra 1872 fik Venstre flertal i Folketinget, og det var kun, fordi kongen holdt sin beskyttende hånd over Højre, at Venstre ikke fik lov at regere. Derfor blev det en mærkesag for Venstre, at man ville have kongens magt begrænset. Dette skete endelig i 1901, hvor man fik indført en lov om, at kongen ikke længere kunne indsætte en regering, der havde et flertal i folketinget imod sig. Fra da af blev Venstre med det samme statsministerparti og dannede regering alene indtil 1913, hvor de blev tvunget til at gå af på grund af en skandalesag om en minister, der havde stjålet af statskassen.

Værdier:

I er i bund og grund et landmandsparti, der varetager landbefolkningens interesser. Det er ikke sådan, at I er ligeglade med arbejderne i byen, men det er ikke der, jeres fokus ligger. I tror på det gamle ordsprog: "Enhver er sin egen lykkes smed".

I tror på uafhængighed og selvstyre. I synes, at folket skal have magten - og folket er i jeres øjne bønderne. Jeres bagland er de store andelsforeninger: Et landbrugsfællesskab af bønder, der arbejder sammen og deler overskuddet.

Jeres holdninger:

- I vil gerne bevare Landstinget, men så skal det være, fordi at storbønderne får lov at sidde i det, og ikke kun godsejere og adelsfolk.
- I vil gerne arbejde sammen med Højre.
- Danmark må gerne have lidt militær, men det må ikke tage overhånd.
- I bryder jer ikke om socialisterne.
- I er enige om, at 25 år vil være en god valgretsalders.
- I er parate til at give kvinderne valgret, men det er ikke noget, der er meget vigtigt for jer.
- I synes det er vigtigt, at de, der er handlekraftige og stærke, skal være bedre stillet i samfundet end dem, der er svage. Det er "den stærkes ret".

Mini- biografi:

Oprindelig smed og husmand, minister for offentlige arbejder i 1909 og fra 1910-13.

THOMAS C. LARSEN, VENSTRE

Beskrivelse af dit parti:

Venstre blev stiftet i 1870. I begyndelsen var der mange forskellige grupperinger inden for partiet, der ville i hver sin retning. Hvad man dog godt kunne blive enige om var, at man talte landbrugets og landbobefolkningens sag, og at man i øvrigt var tilhængere af liberalisme. (det vil sige den opfattelse, at det mest er op til den enkelte at klare sig, og at samfundet ikke skal blande sig alt for meget).

Fra 1872 fik Venstre flertal i Folketinget, og det var kun, fordi kongen holdt sin beskyttende hånd over Højre, at Venstre ikke fik lov at regere. Derfor blev det en mærkesag for Venstre, at man ville have kongens magt begrænset. Dette skete endelig i 1901, hvor man fik indført en lov om, at kongen ikke længere kunne indsætte en regering, der havde et flertal i folketinget imod sig. Fra da af blev Venstre med det samme statsministerparti og dannede regering alene indtil 1913, hvor de blev tvunget til at gå af på grund af en skandalesag om en minister, der havde stjålet af statskassen.

Værdier:

I er i bund og grund et landmandsparti, der varetager landbefolkningens interesser. Det er ikke sådan, at I er ligeglade med arbejderne i byen, men det er ikke der, jeres fokus ligger. I tror på det gamle ordsprog: "Enhver er sin egen lykkes smed".

I tror på uafhængighed og selvstyre. I synes, at folket skal have magten - og folket er i jeres øjne bønderne. Jeres bagland er de store andelsforeninger: Et landbrugsfællesskab af bønder, der arbejder sammen og deler overskuddet.

Jeres holdninger:

- I vil gerne bevare Landstinget, men så skal det være, fordi at storbønderne får lov at sidde i det, og ikke kun godsejere og adelsfolk.
- I vil gerne arbejde sammen med Højre.
- Danmark må gerne have lidt militær, men det må ikke tage overhånd.
- I bryder jer ikke om socialisterne.
- I er enige om, at 25 år vil være en god valgretsalders.
- I er parate til at give kvinderne valgret, men det er ikke noget, der er meget vigtigt for jer.
- I synes det er vigtigt, at de, der er handlekraftige og stærke, skal være bedre stillet i samfundet end dem, der er svage. Det er "den stærkes ret".

Mini- biografi:

Købmandssøn, Minister
for Handel og Søfart fra
1910-13

OSCAR B. MUUS, VENSTRE

Beskrivelse af dit parti:

Venstre blev stiftet i 1870. I begyndelsen var der mange forskellige grupperinger inden for partiet, der ville i hver sin retning. Hvad man dog godt kunne blive enige om var, at man talte landbrugets og landbobefolkningens sag, og at man i øvrigt var tilhængere af liberalisme. (det vil sige den opfattelse, at det mest er op til den enkelte at klare sig, og at samfundet ikke skal blande sig alt for meget).

Fra 1872 fik Venstre flertal i Folketinget, og det var kun, fordi kongen holdt sin beskyttende hånd over Højre, at Venstre ikke fik lov at regere. Derfor blev det en mærkesag for Venstre, at man ville have kongens magt begrænset. Dette skete endelig i 1901, hvor man fik indført en lov om, at kongen ikke længere kunne indsætte en regering, der havde et flertal i folketinget imod sig. Fra da af blev Venstre med det samme statsministerparti og dannede regering alene indtil 1913, hvor de blev tvunget til at gå af på grund af en skandalesag om en minister, der havde stjålet af statskassen.

Værdier:

I er i bund og grund et landmandsparti, der varetager landbefolkningens interesser. Det er ikke sådan, at I er ligeglade med arbejderne i byen, men det er ikke der, jeres fokus ligger. I tror på det gamle ordsprog: "Enhver er sin egen lykkes smed".

I tror på uafhængighed og selvstyre. I synes, at folket skal have magten - og folket er i jeres øjne bønderne. Jeres bagland er de store andelsforeninger: Et landbrugsfællesskab af bønder, der arbejder sammen og deler overskuddet.

Jeres holdninger:

- I vil gerne bevare Landstinget, men så skal det være, fordi at storbønderne får lov at sidde i det, og ikke kun godsejere og adelsfolk.
- I vil gerne arbejde sammen med Højre.
- Danmark må gerne have lidt militær, men det må ikke tage overhånd.
- I bryder jer ikke om socialisterne.
- I er enige om, at 25 år vil være en god valgretsalders.
- I er parate til at give kvinderne valgret, men det er ikke noget, der er meget vigtigt for jer.
- I synes det er vigtigt, at de, der er handlekraftige og stærke, skal være bedre stillet i samfundet end dem, der er svage. Det er "den stærkes ret".

Mini- biografi:

Madsen-Mygdal var søn af en radikal politiker og selv medlem af De Radikale indtil 1914, hvor han gik over til venstre. Uddannet skolelærer.

THOMAS MADSEN-MYGDAL, VENSTRE

Beskrivelse af dit parti:

Venstre blev stiftet i 1870. I begyndelsen var der mange forskellige grupperinger inden for partiet, der ville i hver sin retning. Hvad man dog godt kunne blive enige om var, at man talte landbrugets og landbobefolkningens sag, og at man i øvrigt var tilhængere af liberalisme. (det vil sige den opfattelse, at det mest er op til den enkelte at klare sig, og at samfundet ikke skal blande sig alt for meget).

Fra 1872 fik Venstre flertal i Folketinget, og det var kun, fordi kongen holdt sin beskyttende hånd over Højre, at Venstre ikke fik lov at regere. Derfor blev det en mærkesag for Venstre, at man ville have kongens magt begrænset. Dette skete endelig i 1901, hvor man fik indført en lov om, at kongen ikke længere kunne indsætte en regering, der havde et flertal i folketinget imod sig. Fra da af blev Venstre med det samme statsministerparti og dannede regering alene indtil 1913, hvor de blev tvunget til at gå af på grund af en skandalesag om en minister, der havde stjålet af statskassen.

Værdier:

I er i bund og grund et landmandsparti, der varetager landbefolkningens interesser. Det er ikke sådan, at I er ligeglade med arbejderne i byen, men det er ikke der, jeres fokus ligger. I tror på det gamle ordsprog: "Enhver er sin egen lykkes smed".

I tror på uafhængighed og selvstyre. I synes, at folket skal have magten - og folket er i jeres øjne bønderne. Jeres bagland er de store andelsforeninger: Et landbrugsfællesskab af bønder, der arbejder sammen og deler overskuddet.

Jeres holdninger:

- I vil gerne bevare Landstinget, men så skal det være, fordi at storbønderne får lov at sidde i det, og ikke kun godsejere og adelsfolk.
- I vil gerne arbejde sammen med Højre.
- Danmark må gerne have lidt militær, men det må ikke tage overhånd.
- I bryder jer ikke om socialisterne.
- I er enige om, at 25 år vil være en god valgretsalders.
- I er parate til at give kvinderne valgret, men det er ikke noget, der er meget vigtigt for jer.
- I synes det er vigtigt, at de, der er handlekraftige og stærke, skal være bedre stillet i samfundet end dem, der er svage. Det er "den stærkes ret".

Mini- biografi:

Stauning blev formand for Socialdemokratisk Forbund i 1910 i en alder af bare 35 år med en baggrund som arbejder (han var uddannet cigarsorterer) og fagforeningsmand. Han var en jordbunden mand, der troede på resultater og var villig til at indgå kompromiser. Han var god til at forhandle med de andre partier.

THORVALD STAUNING, SOCIALDEMOKRATISK FORBUND

Beskrivelse af dit parti:

Det parti, der senere skulle komme til at hedde Socialdemokratisk Forbud, hed oprindeligt Den Internationale Arbejderforening for Danmark og var i udpræget grad et parti for arbejdere. Partiets vælgere kom som regel fra storbyerne, hvor de arbejdede i industrien. De var flaskerensere, cigarrullere, arbejdsmænd og syersker. Partiet udsprang af den danske arbejderbevægelse. Louis Pio, der var en af de oprindelige stiftere af arbejderbevægelsen, arbejdede hos postvæsenet. Han interesserede sig for historie, og da han læste om de franske socialister, blev han inspireret til selv at engagere sig i politik - noget, som ellers mest var forbeholdt de fine. Det kom dog ikke til at gå fredeligt for sig. Da Pio gennemtrumfede et folkemøde på Nørrefælled, blev han og hans venner anholdt af politiet. Folkemødet udviklede sig til en stor kamp mellem de fremmødte arbejdere, politiet og militæret. Det er siden blevet kaldt for "Slaget på Fælleden".

Louis Pio fik fem års fængsel, hans fætter Harald Brix fik fire, og vennen Geleff fik fem. Fængsel i 1800-tallet var en stor psykisk belastning, og da Pio blev løsladt, var han en knækket mand. Desuden truede politiet med at fængsle ham igen, hvis han ikke forlod landet. Men det Louis havde sat i gang, kunne ikke stoppes. For hvert år der gik, blev Socialistisk Forbund større, og i 1884 kom de første medlemmer med i folketinget.

Værdier:

Det Socialdemokratiske Forbund tog egentlig udgangspunkt i Marx' kommunistiske teorier, men i modsætning til kommunisterne mente man ikke, at forandringerne i samfundet skulle opnås gennem revolution og kamp, men derimod gennem politisk indflydelse og lovgivning.

Jeres holdninger:

- I vil gerne have, at almindelige mennesker skal kunne stemme.
- Der skal være bedre forhold for arbejdere, f.eks. skal arbejdsgiveren betale, hvis man kommer ud for en ulykke på arbejdspladsen.
- Stemmeret for kvinder.
- En mere retfærdig fordeling af goder, hvor arbejdsgivere ikke får lov at skumme fløden.
- Stemmeret til alle over 21 år, uanset om de er tyende, kriminelle eller psykisk syge.
- Militæret afskaffes eller gøres så småt som muligt.
- Gratis advokat til folk, der skal for retten.
- Bedre (og mere menneskelige) forhold i fængslerne.
- Det skal være gratis at gå til lægen.
- Rige folk skal betale skat for at eje meget jord.
- Nedlæggelse af Landstinget - kun folkevalgte politikere skal have lov at regere over danskerne.

Mini- biografi:

Borgbjerg var en af de første, der ikke havde en arbejderbaggrund, men alligevel blev en ledende skikkelse i Socialistisk Forbund og arbejderbevægelsen. I 1898 blev han valgt ind i både Folketinget og Københavns Borgerrepræsentation. Han spillede desuden en stor rolle i forhandlingerne om Grundloven 1915. Fra ca. år 1900 var han en af de mest indflydelsesrige socialdemokratiske personligheder, og han var med til at forme partiets moderate linje.

FREDERIK BORGBJERG, SOCIALDEMOKRATISK FORBUND

Beskrivelse af dit parti:

Det parti, der senere skulle komme til at hedde Socialdemokratisk Forbud, hed oprindeligt Den Internationale Arbejderforening for Danmark og var i udpræget grad et parti for arbejdere. Partiets vælgere kom som regel fra storbyerne, hvor de arbejdede i industrien. De var flaskerensere, cigarrullere, arbejdsmænd og syersker. Partiet udsprang af den danske arbejderbevægelse. Louis Pio, der var en af de oprindelige stiftere af arbejderbevægelsen, arbejdede hos postvæsenet. Han interesserede sig for historie, og da han læste om de franske socialister, blev han inspireret til selv at engagere sig i politik - noget, som ellers mest var forbeholdt de fine. Det kom dog ikke til at gå fredeligt for sig. Da Pio gennemtrufede et folkemøde på Nørrefælled, blev han og hans venner anholdt af politiet. Folkemødet udviklede sig til en stor kamp mellem de fremmødte arbejdere, politiet og militæret. Det er siden blevet kaldt for "Slaget på Fælleden".

Louis Pio fik fem års fængsel, hans fætter Harald Brix fik fire, og vennen Geleff fik fem. Fængsel i 1800-tallet var en stor psykisk belastning, og da Pio blev løsladt, var han en knækket mand. Desuden truede politiet med at fængsle ham igen, hvis han ikke forlod landet. Men det Louis havde sat i gang, kunne ikke stoppes. For hvert år der gik, blev Socialistisk Forbund større, og i 1884 kom de første medlemmer med i folketinget.

Værdier:

Det Socialdemokratiske Forbund tog egentlig udgangspunkt i Marx' kommunistiske teorier, men i modsætning til kommunisterne mente man ikke, at forandringerne i samfundet skulle opnås gennem revolution og kamp, men derimod gennem politisk indflydelse og lovgivning.

Jeres holdninger:

- I vil gerne have, at almindelige mennesker skal kunne stemme.
- Der skal være bedre forhold for arbejdere, f.eks. skal arbejdsgiveren betale, hvis man kommer ud for en ulykke på arbejdspladsen.
- Stemmeret for kvinder.
- En mere retfærdig fordeling af goder, hvor arbejdsgivere ikke får lov at skumme fløden.
- Stemmeret til alle over 21 år, uanset om de er tyende, kriminelle eller psykisk syge.
- Militæret afskaffes eller gøres så småt som muligt.
- Gratis advokat til folk, der skal for retten.
- Bedre (og mere menneskelige) forhold i fængslerne.
- Det skal være gratis at gå til lægen.
- Rige folk skal betale skat for at eje meget jord.
- Nedlæggelse af Landstinget - kun folkevalgte politikere skal have lov at regere over danskerne.

Mini- biografi:

Husmandssøn, udlært typograf og senere med en kandidatgrad i økonomi. Bramsnæs var en "mønsterbryder", der var klatret fra et af de laveste samfundsfag til samfundets top som politiker.

C. V. BRAMSNÆS, SOCIALDEMOKRATISK FORBUND

Beskrivelse af dit parti:

Det parti, der senere skulle komme til at hedde Socialdemokratisk Forbud, hed oprindeligt Den Internationale Arbejderforening for Danmark og var i udpræget grad et parti for arbejdere. Partiets vælgere kom som regel fra storbyerne, hvor de arbejdede i industrien. De var flaskerensere, cigarrullere, arbejdsmænd og syersker. Partiet udsprang af den danske arbejderbevægelse. Louis Pio, der var en af de oprindelige stiftere af arbejderbevægelsen, arbejdede hos postvæsenet. Han interesserede sig for historie, og da han læste om de franske socialister, blev han inspireret til selv at engagere sig i politik - noget, som ellers mest var forbeholdt de fine. Det kom dog ikke til at gå fredeligt for sig. Da Pio gennemtrumfede et folkemøde på Nørrefælled, blev han og hans venner anholdt af politiet. Folkemødet udviklede sig til en stor kamp mellem de fremmødte arbejdere, politiet og militæret. Det er siden blevet kaldt for "Slaget på Fælleden".

Louis Pio fik fem års fængsel, hans fætter Harald Brix fik fire, og vennen Geleff fik fem. Fængsel i 1800-tallet var en stor psykisk belastning, og da Pio blev løsladt, var han en knækket mand. Desuden truede politiet med at fængsle ham igen, hvis han ikke forlod landet. Men det Louis havde sat i gang, kunne ikke stoppes. For hvert år der gik, blev Socialistisk Forbund større, og i 1884 kom de første medlemmer med i folketinget.

Værdier:

Det Socialdemokratiske Forbund tog egentlig udgangspunkt i Marx' kommunistiske teorier, men i modsætning til kommunisterne mente man ikke, at forandringerne i samfundet skulle opnås gennem revolution og kamp, men derimod gennem politisk indflydelse og lovgivning.

Jeres holdninger:

- I vil gerne have, at almindelige mennesker skal kunne stemme.
- Der skal være bedre forhold for arbejdere, f.eks. skal arbejdsgiveren betale, hvis man kommer ud for en ulykke på arbejdspladsen.
- Stemmeret for kvinder.
- En mere retfærdig fordeling af goder, hvor arbejdsgivere ikke får lov at skumme fløden.
- Stemmeret til alle over 21 år, uanset om de er tyende, kriminelle eller psykisk syge.
- Militæret afskaffes eller gøres så småt som muligt.
- Gratis advokat til folk, der skal for retten.
- Bedre (og mere menneskelige) forhold i fængslerne.
- Det skal være gratis at gå til lægen.
- Rige folk skal betale skat for at eje meget jord.
- Nedlæggelse af Landstinget - kun folkevalgte politikere skal have lov at regere over danskerne.

Mini- biografi:

Gårdmandssøn og udlært som snedker. Efter et ophold på Askov Højskole blev han interesseret i politik.

C.N. HAUGE, SOCIALDEMOKRATISK FORBUND

Beskrivelse af dit parti:

Det parti, der senere skulle komme til at hedde Socialdemokratisk Forbud, hed oprindeligt Den Internationale Arbejderforening for Danmark og var i udpræget grad et parti for arbejdere. Partiets vælgere kom som regel fra storbyerne, hvor de arbejdede i industrien. De var flaskerensere, cigarrullere, arbejdsmænd og syersker. Partiet udsprang af den danske arbejderbevægelse. Louis Pio, der var en af de oprindelige stiftere af arbejderbevægelsen, arbejdede hos postvæsenet. Han interesserede sig for historie, og da han læste om de franske socialister, blev han inspireret til selv at engagere sig i politik - noget, som ellers mest var forbeholdt de fine. Det kom dog ikke til at gå fredeligt for sig. Da Pio gennemtrufede et folkemøde på Nørrefælled, blev han og hans venner anholdt af politiet. Folkemødet udviklede sig til en stor kamp mellem de fremmødte arbejdere, politiet og militæret. Det er siden blevet kaldt for "Slaget på Fælleden".

Louis Pio fik fem års fængsel, hans fætter Harald Brix fik fire, og vennen Geleff fik fem. Fængsel i 1800-tallet var en stor psykisk belastning, og da Pio blev løsladt, var han en knækket mand. Desuden truede politiet med at fængsle ham igen, hvis han ikke forlod landet. Men det Louis havde sat i gang, kunne ikke stoppes. For hvert år der gik, blev Socialistisk Forbund større, og i 1884 kom de første medlemmer med i folketinget.

Værdier:

Det Socialdemokratiske Forbund tog egentlig udgangspunkt i Marx' kommunistiske teorier, men i modsætning til kommunisterne mente man ikke, at forandringerne i samfundet skulle opnås gennem revolution og kamp, men derimod gennem politisk indflydelse og lovgivning.

Jeres holdninger:

- I vil gerne have, at almindelige mennesker skal kunne stemme.
- Der skal være bedre forhold for arbejdere, f.eks. skal arbejdsgiveren betale, hvis man kommer ud for en ulykke på arbejdspladsen.
- Stemmeret for kvinder.
- En mere retfærdig fordeling af goder, hvor arbejdsgivere ikke får lov at skumme fløden.
- Stemmeret til alle over 21 år, uanset om de er tyende, kriminelle eller psykisk syge.
- Militæret afskaffes eller gøres så småt som muligt.
- Gratis advokat til folk, der skal for retten.
- Bedre (og mere menneskelige) forhold i fængslerne.
- Det skal være gratis at gå til lægen.
- Rige folk skal betale skat for at eje meget jord.
- Nedlæggelse af Landstinget - kun folkevalgte politikere skal have lov at regere over danskerne.

Mini- biografi:

Dahl havde en baggrund som sognepræst. Socialistisk Forbund s holdning til kirken var, at præsterne ikke skulle have særlige privilegier, og dette bakkede Dahl op om.

N.P.L. DAHL, SOCIALDEMOKRATISK FORBUND

Beskrivelse af dit parti:

Det parti, der senere skulle komme til at hedde Socialdemokratisk Forbud, hed oprindeligt Den Internationale Arbejderforening for Danmark og var i udpræget grad et parti for arbejdere. Partiets vælgere kom som regel fra storbyerne, hvor de arbejdede i industrien. De var flaskerensere, cigarrullere, arbejdsmænd og syersker. Partiet udsprang af den danske arbejderbevægelse. Louis Pio, der var en af de oprindelige stiftere af arbejderbevægelsen, arbejdede hos postvæsenet. Han interesserede sig for historie, og da han læste om de franske socialister, blev han inspireret til selv at engagere sig i politik - noget, som ellers mest var forbeholdt de fine. Det kom dog ikke til at gå fredeligt for sig. Da Pio gennemtrufede et folkemøde på Nørrefælled, blev han og hans venner anholdt af politiet. Folkemødet udviklede sig til en stor kamp mellem de fremmødte arbejdere, politiet og militæret. Det er siden blevet kaldt for "Slaget på Fælleden".

Louis Pio fik fem års fængsel, hans fætter Harald Brix fik fire, og vennen Geleff fik fem. Fængsel i 1800-tallet var en stor psykisk belastning, og da Pio blev løsladt, var han en knækket mand. Desuden truede politiet med at fængsle ham igen, hvis han ikke forlod landet. Men det Louis havde sat i gang, kunne ikke stoppes. For hvert år der gik, blev Socialistisk Forbund større, og i 1884 kom de første medlemmer med i folketinget.

Værdier:

Det Socialdemokratiske Forbund tog egentlig udgangspunkt i Marx' kommunistiske teorier, men i modsætning til kommunisterne mente man ikke, at forandringerne i samfundet skulle opnås gennem revolution og kamp, men derimod gennem politisk indflydelse og lovgivning.

Jeres holdninger:

- I vil gerne have, at almindelige mennesker skal kunne stemme.
- Der skal være bedre forhold for arbejdere, f.eks. skal arbejdsgiveren betale, hvis man kommer ud for en ulykke på arbejdspladsen.
- Stemmeret for kvinder.
- En mere retfærdig fordeling af goder, hvor arbejdsgivere ikke får lov at skumme fløden.
- Stemmeret til alle over 21 år, uanset om de er tyende, kriminelle eller psykisk syge.
- Militæret afskaffes eller gøres så småt som muligt.
- Gratis advokat til folk, der skal for retten.
- Bedre (og mere menneskelige) forhold i fængslerne.
- Det skal være gratis at gå til lægen.
- Rige folk skal betale skat for at eje meget jord.
- Nedlæggelse af Landstinget - kun folkevalgte politikere skal have lov at regere over danskerne.

Mini- biografi:

Husmandssøn, udlært typograf, senere avis-redaktør og til sidst politiker.

LAUST RASMUSSEN, SOCIALDEMOKRATISK FORBUND

Beskrivelse af dit parti:

Det parti, der senere skulle komme til at hedde Socialdemokratisk Forbud, hed oprindeligt Den Internationale Arbejderforening for Danmark og var i udpræget grad et parti for arbejdere. Partiets vælgere kom som regel fra storbyerne, hvor de arbejdede i industrien. De var flaskerensere, cigarrullere, arbejdsmænd og syersker. Partiet udsprang af den danske arbejderbevægelse. Louis Pio, der var en af de oprindelige stiftere af arbejderbevægelsen, arbejdede hos postvæsenet. Han interesserede sig for historie, og da han læste om de franske socialister, blev han inspireret til selv at engagere sig i politik - noget, som ellers mest var forbeholdt de fine. Det kom dog ikke til at gå fredeligt for sig. Da Pio gennemtrufede et folkemøde på Nørrefælled, blev han og hans venner anholdt af politiet. Folkemødet udviklede sig til en stor kamp mellem de fremmødte arbejdere, politiet og militæret. Det er siden blevet kaldt for "Slaget på Fælleden".

Louis Pio fik fem års fængsel, hans fætter Harald Brix fik fire, og vennen Geleff fik fem. Fængsel i 1800-tallet var en stor psykisk belastning, og da Pio blev løsladt, var han en knækket mand. Desuden truede politiet med at fængsle ham igen, hvis han ikke forlod landet. Men det Louis havde sat i gang, kunne ikke stoppes. For hvert år der gik, blev Socialistisk Forbund større, og i 1884 kom de første medlemmer med i folketinget.

Værdier:

Det Socialdemokratiske Forbund tog egentlig udgangspunkt i Marx' kommunistiske teorier, men i modsætning til kommunisterne mente man ikke, at forandringerne i samfundet skulle opnås gennem revolution og kamp, men derimod gennem politisk indflydelse og lovgivning.

Jeres holdninger:

- I vil gerne have, at almindelige mennesker skal kunne stemme.
- Der skal være bedre forhold for arbejdere, f.eks. skal arbejdsgiveren betale, hvis man kommer ud for en ulykke på arbejdspladsen.
- Stemmeret for kvinder.
- En mere retfærdig fordeling af goder, hvor arbejdsgivere ikke får lov at skumme fløden.
- Stemmeret til alle over 21 år, uanset om de er tyende, kriminelle eller psykisk syge.
- Militæret afskaffes eller gøres så småt som muligt.
- Gratis advokat til folk, der skal for retten.
- Bedre (og mere menneskelige) forhold i fængslerne.
- Det skal være gratis at gå til lægen.
- Rige folk skal betale skat for at eje meget jord.
- Nedlæggelse af Landstinget - kun folkevalgte politikere skal have lov at regere over danskerne.

Mini-biografi:

Friis-Skotte var udlært togfører og var aktiv i arbejderbevægelsen, hvor han var med til at organisere jernbanearbejderne. Siden blev han medlem af Socialistisk Forbund og sad i borgerrepræsentationen på Frederiksberg, før han blev medlem af folketinget.

JOHANNES FRIIS-SKOTTE, SOCIALDEMOKRATISK FORBUND

Beskrivelse af dit parti:

Det parti, der senere skulle komme til at hedde Socialdemokratisk Forbund, hed oprindeligt Den Internationale Arbejderforening for Danmark og var i udpræget grad et parti for arbejdere. Partiets vælgere kom som regel fra storbyerne, hvor de arbejdede i industrien. De var flaskerensere, cigarrullere, arbejdsmænd og syersker. Partiet udsprang af den danske arbejderbevægelse. Louis Pio, der var en af de oprindelige stiftere af arbejderbevægelsen, arbejdede hos postvæsenet. Han interesserede sig for historie, og da han læste om de franske socialister, blev han inspireret til selv at engagere sig i politik - noget, som ellers mest var forbeholdt de fine. Det kom dog ikke til at gå fredeligt for sig. Da Pio gennemtrufede et folkemøde på Nørrefælled, blev han og hans venner anholdt af politiet. Folkemødet udviklede sig til en stor kamp mellem de fremmødte arbejdere, politiet og militæret. Det er siden blevet kaldt for "Slaget på Fælleden".

Louis Pio fik fem års fængsel, hans fætter Harald Brix fik fire, og vennen Geleff fik fem. Fængsel i 1800-tallet var en stor psykisk belastning, og da Pio blev løsladt, var han en knækket mand. Desuden truede politiet med at fængsle ham igen, hvis han ikke forlod landet. Men det Louis havde sat i gang, kunne ikke stoppes. For hvert år der gik, blev Socialistisk Forbund større, og i 1884 kom de første medlemmer med i folketinget.

Værdier:

Det Socialdemokratiske Forbund tog egentlig udgangspunkt i Marx' kommunistiske teorier, men i modsætning til kommunisterne mente man ikke, at forandringerne i samfundet skulle opnås gennem revolution og kamp, men derimod gennem politisk indflydelse og lovgivning.

Jeres holdninger:

- I vil gerne have, at almindelige mennesker skal kunne stemme.
- Der skal være bedre forhold for arbejdere, f.eks. skal arbejdsgiveren betale, hvis man kommer ud for en ulykke på arbejdspladsen.
- Stemmeret for kvinder.
- En mere retfærdig fordeling af goder, hvor arbejdsgivere ikke får lov at skumme fløden.
- Stemmeret til alle over 21 år, uanset om de er tyende, kriminelle eller psykisk syge.
- Militæret afskaffes eller gøres så småt som muligt.
- Gratis advokat til folk, der skal for retten.
- Bedre (og mere menneskelige) forhold i fængslerne.
- Det skal være gratis at gå til lægen.
- Rige folk skal betale skat for at eje meget jord.
- Nedlæggelse af Landstinget - kun folkevalgte politikere skal have lov at regere over danskerne.

Mini- biografi:

Redaktør på Vestsjællands socialdemokratiske tidende og aktivt medlem af Socialistisk Forbund .

H. P. HANSEN, SOCIALDEMOKRATISK FORBUND

Beskrivelse af dit parti:

Det parti, der senere skulle komme til at hedde Socialdemokratisk Forbund, hed oprindeligt Den Internationale Arbejderforening for Danmark og var i udpræget grad et parti for arbejdere. Partiets vælgere kom som regel fra storbyerne, hvor de arbejdede i industrien. De var flaskerensere, cigarrullere, arbejdsmænd og syersker. Partiet udsprang af den danske arbejderbevægelse. Louis Pio, der var en af de oprindelige stiftere af arbejderbevægelsen, arbejdede hos postvæsenet. Han interesserede sig for historie, og da han læste om de franske socialister, blev han inspireret til selv at engagere sig i politik - noget, som ellers mest var forbeholdt de fine. Det kom dog ikke til at gå fredeligt for sig. Da Pio gennemtrumfede et folkemøde på Nørrefælled, blev han og hans venner anholdt af politiet. Folkemødet udviklede sig til en stor kamp mellem de fremmødte arbejdere, politiet og militæret. Det er siden blevet kaldt for "Slaget på Fælleden".

Louis Pio fik fem års fængsel, hans fætter Harald Brix fik fire, og vennen Geleff fik fem. Fængsel i 1800-tallet var en stor psykisk belastning, og da Pio blev løsladt, var han en knækket mand. Desuden truede politiet med at fængsle ham igen, hvis han ikke forlod landet. Men det Louis havde sat i gang, kunne ikke stoppes. For hvert år der gik, blev Socialistisk Forbund større, og i 1884 kom de første medlemmer med i folketinget.

Værdier:

Det Socialdemokratiske Forbund tog egentlig udgangspunkt i Marx' kommunistiske teorier, men i modsætning til kommunisterne mente man ikke, at forandringerne i samfundet skulle opnås gennem revolution og kamp, men derimod gennem politisk indflydelse og lovgivning.

Jeres holdninger:

- I vil gerne have, at almindelige mennesker skal kunne stemme.
- Der skal være bedre forhold for arbejdere, f.eks. skal arbejdsgiveren betale, hvis man kommer ud for en ulykke på arbejdspladsen.
- Stemmeret for kvinder.
- En mere retfærdig fordeling af goder, hvor arbejdsgivere ikke får lov at skumme fløden.
- Stemmeret til alle over 21 år, uanset om de er tyende, kriminelle eller psykisk syge.
- Militæret afskaffes eller gøres så småt som muligt.
- Gratis advokat til folk, der skal for retten.
- Bedre (og mere menneskelige) forhold i fængslerne.
- Det skal være gratis at gå til lægen.
- Rige folk skal betale skat for at eje meget jord.
- Nedlæggelse af Landstinget - kun folkevalgte politikere skal have lov at regere over danskerne.

Mini- biografi:

Zahle blev uddannet jurist i 1890 og medlem af Folketinget for Venstre i 1895. Da Venstre splittede op, blev han leder af det nye parti, Det Radikale Venstre. Zahle var regeringsleder fra 1909-10 og igen fra 1913. Som leder under 1. Verdenskrig var han god til at samle de forskellige partier, og han fik udnyttet situationen til at få gennemført nogle af de love, som gav fattige folk bedre vilkår. Han var særligt interesseret i at forbedre retssystemet og fængslerne, som han mente var inhumane og skrækkelige.

CARL TH. ZAHLE, DET RADIKALE VENSTRE

Beskrivelse af dit parti:

Det Radikale Venstre blev stiftet i 1905 som følge af uoverensstemmelser i Venstre. Mens nogle af venstrefolkene ønskede at gå i en mere højreorienteret retning og samarbejde med partiet Højre, ønskede den gruppe, der dannede Det Radikale Venstre, at gøre mere for de mange fattige danskere. Mens Venstre blev storbøndernes parti, talte Det Radikale Venstre de fattige husmænds sag.

Partiets vælgere bestod i 1915 mest af intellektuelle storbymennesker, der var optagede af kultur, frihed og lighed. De var altså ikke arbejdere, men de sympatiserede med arbejdernes sag.

Værdier:

Det Radikale Venstre satte sig midt imellem to store ideologier: Liberalismen (der lægger vægt på, at mennesker er individer) og socialismen (der lægger vægt på at hjælpe hinanden og løfte i flok). De var finkulturelle og intellektuelle, men samtidig ønskede de også at gøre noget for samfundets fattigste. Nogle af de vigtigste kræfter bag partiet var pacifister. Det vil sige, at de slet ikke mente, at man burde have et militær eller at Danmark skulle være del af verdenskrigen. Under 2. Verdenskrig førte det Radikale Venstre en samarbejdspolitik med Tyskland. Det er de efterfølgende blevet kritiseret for, men de gjorde det ud fra den forestilling, at Danmark ville være blevet knust af stormagterne, hvis ikke vi havde samarbejdet.

Jeres holdninger:

- I synes, alle skal have mulighed for en uddannelse.
- I vil gerne skabe bedre vilkår for de fattige i byerne og for de fattige landarbejdere, der ikke ejer deres egen jord.
- Der bør være bedre omsorg for børn og ældre, og det skal være staten, der betaler.
- I vil gerne have, at der bliver brugt færre penge på militæret.
- Stemmeret og valgret til kvinder er en vigtig prioritet for jer.
- Stemmeretsalderen bør flyttes fra 30 år og helt ned til 21 år, så unge danskere også har noget at skulle have sagt.
- De rige bør betale mere i skat, så man kan gøre samfundet mere lige.
- I synes, at hvordan man stemmer bør være hemmeligt, så f.eks. arbejdsgivere ikke kan presse deres ansatte til at stemme på en bestemt måde.

Mini- biografi:

Munch var professor i historie og blev medlem af folketinget i 1909. Han var indenrigsminister fra 1909-10 og forsvarsminister fra 1913 (hvor han især spillede en central politisk rolle under 1. Verdenskrig). Munch var en af de mest markante og omstridte skikkelser i dansk politik i det 20. årh. Han var pacifist og gik stærkt ind for, at Danmark skulle forholde sig neutralt under de to verdenskrige.

P. MUNCH, DET RADIKALE VENSTRE

Beskrivelse af dit parti:

Det Radikale Venstre blev stiftet i 1905 som følge af uoverensstemmelser i Venstre. Mens nogle af venstrefolkene ønskede at gå i en mere højreorienteret retning og samarbejde med partiet Højre, ønskede den gruppe, der dannede Det Radikale Venstre, at gøre mere for de mange fattige danskere. Mens Venstre blev storbøndernes parti, talte Det Radikale Venstre de fattige husmænds sag.

Partiets vælgere bestod i 1915 mest af intellektuelle storbymennesker, der var optagede af kultur, frihed og lighed. De var altså ikke arbejdere, men de sympatiserede med arbejdernes sag.

Værdier:

Det Radikale Venstre satte sig midt imellem to store ideologier: Liberalismen (der lægger vægt på, at mennesker er individer) og socialismen (der lægger vægt på at hjælpe hinanden og løfte i flok). De var finkulturelle og intellektuelle, men samtidig ønskede de også at gøre noget for samfundets fattigste. Nogle af de vigtigste kræfter bag partiet var pacifister. Det vil sige, at de slet ikke mente, at man burde have et militær eller at Danmark skulle være del af verdenskrigen. Under 2. Verdenskrig førte det Radikale Venstre en samarbejdspolitik med Tyskland. Det er de efterfølgende blevet kritiseret for, men de gjorde det ud fra den forestilling, at Danmark ville være blevet knust af stormagterne, hvis ikke vi havde samarbejdet.

Jeres holdninger:

- I synes, alle skal have mulighed for en uddannelse.
- I vil gerne skabe bedre vilkår for de fattige i byerne og for de fattige landarbejdere, der ikke ejer deres egen jord.
- Der bør være bedre omsorg for børn og ældre, og det skal være staten, der betaler.
- I vil gerne have, at der bliver brugt færre penge på militæret.
- Stemmeret og valgret til kvinder er en vigtig prioritet for jer.
- Stemmeretsalderen bør flyttes fra 30 år og helt ned til 21 år, så unge danskere også har noget at skulle have sagt.
- De rige bør betale mere i skat, så man kan gøre samfundet mere lige.
- I synes, at hvordan man stemmer bør være hemmeligt, så f.eks. arbejdsgivere ikke kan presse deres ansatte til at stemme på en bestemt måde.

Mini- biografi:

Udenrigsminister i Zahles regering, ligesom han kort havde været det fra 1909-10. Scavenius var gods-ejersøn og havde en kandidatgrad i økonomi. Inden indtrædelsen i Zahles regering var han diplomat, bl.a. var han ledende sekretær i Berlin.

ERIK SCAVENIUS, DET RADIKALE VENSTRE

Beskrivelse af dit parti:

Det Radikale Venstre blev stiftet i 1905 som følge af uoverensstemmelser i Venstre. Mens nogle af venstrefolkene ønskede at gå i en mere højreorienteret retning og samarbejde med partiet Højre, ønskede den gruppe, der dannede Det Radikale Venstre, at gøre mere for de mange fattige danskere. Mens Venstre blev storbøndernes parti, talte Det Radikale Venstre de fattige husmænds sag.

Partiets vælgere bestod i 1915 mest af intellektuelle storbymennesker, der var optagede af kultur, frihed og lighed. De var altså ikke arbejdere, men de sympatiserede med arbejdernes sag.

Værdier:

Det Radikale Venstre satte sig midt imellem to store ideologier: Liberalismen (der lægger vægt på, at mennesker er individer) og socialismen (der lægger vægt på at hjælpe hinanden og løfte i flok). De var finkulturelle og intellektuelle, men samtidig ønskede de også at gøre noget for samfundets fattigste. Nogle af de vigtigste kræfter bag partiet var pacifister. Det vil sige, at de slet ikke mente, at man burde have et militær eller at Danmark skulle være del af verdenskrigen. Under 2. Verdenskrig førte det Radikale Venstre en samarbejdspolitik med Tyskland. Det er de efterfølgende blevet kritiseret for, men de gjorde det ud fra den forestilling, at Danmark ville være blevet knust af stormagterne, hvis ikke vi havde samarbejdet.

Jeres holdninger:

- I synes, alle skal have mulighed for en uddannelse.
- I vil gerne skabe bedre vilkår for de fattige i byerne og for de fattige landarbejdere, der ikke ejer deres egen jord.
- Der bør være bedre omsorg for børn og ældre, og det skal være staten, der betaler.
- I vil gerne have, at der bliver brugt færre penge på militæret.
- Stemmeret og valgret til kvinder er en vigtig prioritet for jer.
- Stemmeretsalderen bør flyttes fra 30 år og helt ned til 21 år, så unge danskere også har noget at skulle have sagt.
- De rige bør betale mere i skat, så man kan gøre samfundet mere lige.
- I synes, at hvordan man stemmer bør være hemmeligt, så f.eks. arbejdsgivere ikke kan presse deres ansatte til at stemme på en bestemt måde.

Mini- biografi:

Finansminister

– forfatter, samfundsdebattør og kulturpersonlighed og -kritiker. Bror til den berømte forfatter Georg Brandes.

EDVARD BRANDES, DET RADIKALE VENSTRE

Beskrivelse af dit parti:

Det Radikale Venstre blev stiftet i 1905 som følge af uoverensstemmelser i Venstre. Mens nogle af venstrefolkene ønskede at gå i en mere højreorienteret retning og samarbejde med partiet Højre, ønskede den gruppe, der dannede Det Radikale Venstre, at gøre mere for de mange fattige danskere. Mens Venstre blev storbøndernes parti, talte Det Radikale Venstre de fattige husmænds sag.

Partiets vælgere bestod i 1915 mest af intellektuelle storbymennesker, der var optagede af kultur, frihed og lighed. De var altså ikke arbejdere, men de sympatiserede med arbejdernes sag.

Værdier:

Det Radikale Venstre satte sig midt imellem to store ideologier: Liberalismen (der lægger vægt på, at mennesker er individer) og socialismen (der lægger vægt på at hjælpe hinanden og løfte i flok). De var finkulturelle og intellektuelle, men samtidig ønskede de også at gøre noget for samfundets fattigste. Nogle af de vigtigste kræfter bag partiet var pacifister. Det vil sige, at de slet ikke mente, at man burde have et militær eller at Danmark skulle være del af verdenskrigen. Under 2. Verdenskrig førte det Radikale Venstre en samarbejdspolitik med Tyskland. Det er de efterfølgende blevet kritiseret for, men de gjorde det ud fra den forestilling, at Danmark ville være blevet knust af stormagterne, hvis ikke vi havde samarbejdet.

Jeres holdninger:

- I synes, alle skal have mulighed for en uddannelse.
- I vil gerne skabe bedre vilkår for de fattige i byerne og for de fattige landarbejdere, der ikke ejer deres egen jord.
- Der bør være bedre omsorg for børn og ældre, og det skal være staten, der betaler.
- I vil gerne have, at der bliver brugt færre penge på militæret.
- Stemmeret og valgret til kvinder er en vigtig prioritet for jer.
- Stemmeretsalderen bør flyttes fra 30 år og helt ned til 21 år, så unge danskere også har noget at skulle have sagt.
- De rige bør betale mere i skat, så man kan gøre samfundet mere lige.
- I synes, at hvordan man stemmer bør være hemmeligt, så f.eks. arbejdsgivere ikke kan presse deres ansatte til at stemme på en bestemt måde.

Mini- biografi:

Indenrigsminister

- redaktør og forfatter, barnebarn af Orla Lehmann, er en omstridt politisk personlighed, da han fra 1914 som indenrigsminister forsøger at implementere de socialradikale ideer til praktisk politik..

OVE RODE, DET RADIKALE VENSTRE

Beskrivelse af dit parti:

Det Radikale Venstre blev stiftet i 1905 som følge af uoverensstemmelser i Venstre. Mens nogle af venstrefolkene ønskede at gå i en mere højreorienteret retning og samarbejde med partiet Højre, ønskede den gruppe, der dannede Det Radikale Venstre, at gøre mere for de mange fattige danskere. Mens Venstre blev storbøndernes parti, talte Det Radikale Venstre de fattige husmænds sag.

Partiets vælgere bestod i 1915 mest af intellektuelle storbymennesker, der var optagede af kultur, frihed og lighed. De var altså ikke arbejdere, men de sympatiserede med arbejdernes sag.

Værdier:

Det Radikale Venstre satte sig midt imellem to store ideologier: Liberalismen (der lægger vægt på, at mennesker er individer) og socialismen (der lægger vægt på at hjælpe hinanden og løfte i flok). De var finkulturelle og intellektuelle, men samtidig ønskede de også at gøre noget for samfundets fattigste. Nogle af de vigtigste kræfter bag partiet var pacifister. Det vil sige, at de slet ikke mente, at man burde have et militær eller at Danmark skulle være del af verdenskrigen. Under 2. Verdenskrig førte det Radikale Venstre en samarbejdspolitik med Tyskland. Det er de efterfølgende blevet kritiseret for, men de gjorde det ud fra den forestilling, at Danmark ville være blevet knust af stormagterne, hvis ikke vi havde samarbejdet.

Jeres holdninger:

- I synes, alle skal have mulighed for en uddannelse.
- I vil gerne skabe bedre vilkår for de fattige i byerne og for de fattige landarbejdere, der ikke ejer deres egen jord.
- Der bør være bedre omsorg for børn og ældre, og det skal være staten, der betaler.
- I vil gerne have, at der bliver brugt færre penge på militæret.
- Stemmeret og valgret til kvinder er en vigtig prioritet for jer.
- Stemmeretsalderen bør flyttes fra 30 år og helt ned til 21 år, så unge danskere også har noget at skulle have sagt.
- De rige bør betale mere i skat, så man kan gøre samfundet mere lige.
- I synes, at hvordan man stemmer bør være hemmeligt, så f.eks. arbejdsgivere ikke kan presse deres ansatte til at stemme på en bestemt måde.

Mini- biografi:

Kirkeminister

- præst, grundtvigianer,
optaget af Grønlands
forhold.

THORVALD POULSEN, DET RADIKALE VENSTRE

Beskrivelse af dit parti:

Det Radikale Venstre blev stiftet i 1905 som følge af uoverensstemmelser i Venstre. Mens nogle af venstrefolkene ønskede at gå i en mere højreorienteret retning og samarbejde med partiet Højre, ønskede den gruppe, der dannede Det Radikale Venstre, at gøre mere for de mange fattige danskere. Mens Venstre blev storbøndernes parti, talte Det Radikale Venstre de fattige husmænds sag.

Partiets vælgere bestod i 1915 mest af intellektuelle storbymennesker, der var optagede af kultur, frihed og lighed. De var altså ikke arbejdere, men de sympatiserede med arbejdernes sag.

Værdier:

Det Radikale Venstre satte sig midt imellem to store ideologier: Liberalismen (der lægger vægt på, at mennesker er individer) og socialismen (der lægger vægt på at hjælpe hinanden og løfte i flok). De var finkulturelle og intellektuelle, men samtidig ønskede de også at gøre noget for samfundets fattigste. Nogle af de vigtigste kræfter bag partiet var pacifister. Det vil sige, at de slet ikke mente, at man burde have et militær eller at Danmark skulle være del af verdenskrigen. Under 2. Verdenskrig førte det Radikale Venstre en samarbejdspolitik med Tyskland. Det er de efterfølgende blevet kritiseret for, men de gjorde det ud fra den forestilling, at Danmark ville være blevet knust af stormagterne, hvis ikke vi havde samarbejdet.

Jeres holdninger:

- I synes, alle skal have mulighed for en uddannelse.
- I vil gerne skabe bedre vilkår for de fattige i byerne og for de fattige landarbejdere, der ikke ejer deres egen jord.
- Der bør være bedre omsorg for børn og ældre, og det skal være staten, der betaler.
- I vil gerne have, at der bliver brugt færre penge på militæret.
- Stemmeret og valgret til kvinder er en vigtig prioritet for jer.
- Stemmeretsalderen bør flyttes fra 30 år og helt ned til 21 år, så unge danskere også har noget at skulle have sagt.
- De rige bør betale mere i skat, så man kan gøre samfundet mere lige.
- I synes, at hvordan man stemmer bør være hemmeligt, så f.eks. arbejdsgivere ikke kan presse deres ansatte til at stemme på en bestemt måde.

Mini- biografi:

Minister for offentlige
arbejdere - bankmand.

JENS HASSING-JØRGENSEN, DET RADIKALE VENSTRE

Beskrivelse af dit parti:

Det Radikale Venstre blev stiftet i 1905 som følge af uoverensstemmelser i Venstre. Mens nogle af venstrefolkene ønskede at gå i en mere højreorienteret retning og samarbejde med partiet Højre, ønskede den gruppe, der dannede Det Radikale Venstre, at gøre mere for de mange fattige danskere. Mens Venstre blev storbøndernes parti, talte Det Radikale Venstre de fattige husmænds sag.

Partiets vælgere bestod i 1915 mest af intellektuelle storbymennesker, der var optagede af kultur, frihed og lighed. De var altså ikke arbejdere, men de sympatiserede med arbejdernes sag.

Værdier:

Det Radikale Venstre satte sig midt imellem to store ideologier: Liberalismen (der lægger vægt på, at mennesker er individer) og socialismen (der lægger vægt på at hjælpe hinanden og løfte i flok). De var finkulturelle og intellektuelle, men samtidig ønskede de også at gøre noget for samfundets fattigste. Nogle af de vigtigste kræfter bag partiet var pacifister. Det vil sige, at de slet ikke mente, at man burde have et militær eller at Danmark skulle være del af verdenskrigen. Under 2. Verdenskrig førte det Radikale Venstre en samarbejdspolitik med Tyskland. Det er de efterfølgende blevet kritiseret for, men de gjorde det ud fra den forestilling, at Danmark ville være blevet knust af stormagterne, hvis ikke vi havde samarbejdet.

Jeres holdninger:

- I synes, alle skal have mulighed for en uddannelse.
- I vil gerne skabe bedre vilkår for de fattige i byerne og for de fattige landarbejdere, der ikke ejer deres egen jord.
- Der bør være bedre omsorg for børn og ældre, og det skal være staten, der betaler.
- I vil gerne have, at der bliver brugt færre penge på militæret.
- Stemmeret og valgret til kvinder er en vigtig prioritet for jer.
- Stemmeretsalderen bør flyttes fra 30 år og helt ned til 21 år, så unge danskere også har noget at skulle have sagt.
- De rige bør betale mere i skat, så man kan gøre samfundet mere lige.
- I synes, at hvordan man stemmer bør være hemmeligt, så f.eks. arbejdsgivere ikke kan presse deres ansatte til at stemme på en bestemt måde.

Mini- biografi:

Landbrugsminister

– gårdejer, beskæftiger sig meget med jordspørgsmålet og en ivrig fortaler for kravet om mere jord til landarbejderne.

KRISTJAN PEDERSEN, DET RADIKALE VENSTRE

Beskrivelse af dit parti:

Det Radikale Venstre blev stiftet i 1905 som følge af uoverensstemmelser i Venstre. Mens nogle af venstrefolkene ønskede at gå i en mere højreorienteret retning og samarbejde med partiet Højre, ønskede den gruppe, der dannede Det Radikale Venstre, at gøre mere for de mange fattige danskere. Mens Venstre blev storbøndernes parti, talte Det Radikale Venstre de fattige husmænds sag.

Partiets vælgere bestod i 1915 mest af intellektuelle storbymennesker, der var optagede af kultur, frihed og lighed. De var altså ikke arbejdere, men de sympatiserede med arbejderens sag.

Værdier:

Det Radikale Venstre satte sig midt imellem to store ideologier: Liberalismen (der lægger vægt på, at mennesker er individer) og socialismen (der lægger vægt på at hjælpe hinanden og løfte i flok). De var finkulturelle og intellektuelle, men samtidig ønskede de også at gøre noget for samfundets fattigste. Nogle af de vigtigste kræfter bag partiet var pacifister. Det vil sige, at de slet ikke mente, at man burde have et militær eller at Danmark skulle være del af verdenskrigen. Under 2. Verdenskrig førte det Radikale Venstre en samarbejdspolitik med Tyskland. Det er de efterfølgende blevet kritiseret for, men de gjorde det ud fra den forestilling, at Danmark ville være blevet knust af stormagterne, hvis ikke vi havde samarbejdet.

Jeres holdninger:

- I synes, alle skal have mulighed for en uddannelse.
- I vil gerne skabe bedre vilkår for de fattige i byerne og for de fattige landarbejdere, der ikke ejer deres egen jord.
- Der bør være bedre omsorg for børn og ældre, og det skal være staten, der betaler.
- I vil gerne have, at der bliver brugt færre penge på militæret.
- Stemmeret og valgret til kvinder er en vigtig prioritet for jer.
- Stemmeretsalderen bør flyttes fra 30 år og helt ned til 21 år, så unge danskere også har noget at skulle have sagt.
- De rige bør betale mere i skat, så man kan gøre samfundet mere lige.
- I synes, at hvordan man stemmer bør være hemmeligt, så f.eks. arbejdsgivere ikke kan presse deres ansatte til at stemme på en bestemt måde.